

2014

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014- 2020

Lokalny potencjał, inteligentne kreowanie
rozwoju, inspiracja, aktywizacja.

Rada Gminy

Gmina Załuski

Spis treści

1.	<i>Wstęp</i>	3
2.	<i>Wizja</i>	5
3.	<i>Misja</i>	6
4.	<i>Charakterystyka</i>	7
4.1	Ludność.....	9
4.2	Rolnictwo.....	12
4.3	Infrastruktura Techniczna.....	17
4.3.1	<i>Drogi</i>	17
4.3.2	<i>Zaopatrzenie w wodę</i>	20
4.3.3	<i>Kanalizacja</i>	23
4.3.4	<i>Infrastruktura sportowa</i>	28
4.3.5	<i>Infrastruktura rekreacyjna</i>	29
4.4	Oświata.....	30
4.5	Bezpieczeństwo publiczne.....	34
4.6	Opieka społeczna.....	36
4.7	Budżet.....	40
5.	<i>Diagnoza</i>	47
6.	<i>Analiza SWOT</i>	55
7.	<i>Wyzwania</i>	57
8.	<i>Priorytety, cele, działania</i>	60
9.	<i>Wdrażanie strategii</i>	67

1. Wstęp

Polska demokracja dojrzewa i pomimo 44. miejsca na 167 państw w piątej edycji indeksu demokracji ośrodka badawczego Economist Intelligence Unit (EIU), analizując poszczególne edycje widać awans Polski w tym rankingu. Świadczy to o może wolnej, ale mimo wszystko stabilnej poprawie wskaźników mających wpływ na szeroko pojęty obszar społeczno-gospodarczy. Bez wątplenia można stwierdzić, że do tego stanu rzeczy w znacznym stopniu przyczynia się samorządność szczebla regionalnego i lokalnego.

Rosnąca świadomość związana z przynależnością do społeczności lokalnej pobudza do interesowania się jej sprawami oraz rozpoznawaniem odpowiedzialności za jej aktywność. Powoduje to konieczność coraz skuteczniejszego planowania w zarządzaniu zasobami. Samorządy posiadają do tego umocowanie prawne, ale też szeroką metodologię służącą diagnozie sytuacji, rozpoznawaniu potrzeb, wyznaczaniu kierunków działań. Najpowszechniejszą formą wyznaczania celów i działań służących rozwojowi lokalnych społeczności są Strategie. Dokument taki powinien zakładać długookresowy plan działania służący określonym celom. Wyznaczane działania powinny z kolei dawać możliwość elastycznego i alternatywnego reagowania na krótkookresowe zmiany w sytuacji bieżącej szczególnie w kontekście występowania niepożądanych zjawisk takich jak np. klęski żywiołowe, epidemie, ale także zmiany koniunkturalne w gospodarce.

Wizja Gminy określona w strategii powinna być inspiracją dla wysiłków podejmowanych przez lokalne władze, organizacje pozarządowe instytucje społeczne, lecz również dla mieszkańców w celu osiągnięcia jak najlepszych efektów.

Ze względu na uczestnictwo Polski w Unii Europejskiej i co się z tym wiąże szeregiem uwarunkowań zewnętrznych związanych z planowaniem na szczeblu unijnym, krajowym i regionalnym przyjmuje się dla Strategii Rozwoju Gminy Załuski sześcioletni okres odpowiadający perspektywie budżetowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020. Spójność dokumentu z założeniami rozwojowymi europy, kraju i regionu pozwoli efektywnie korzystać z mechanizmów wsparcia w ramach poszczególnych polityk wspólnych dla Państw zrzeszonych w Unii Europejskiej. Należy przy tym pamiętać jednak o indywidualnych, wewnętrznych uwarunkowaniach geograficznych i społecznych charakteryzujących gminę.

Ze względu na rosnącą rolę samorządów coraz większe znaczenie będzie odgrywała tu własna aktywność służąca poprawie wskaźników społeczno – gospodarczych, również ze względu na zmieniającą się sytuację ekonomiczną Mazowsza na mapie europy, jako regionu, którego częścią jest Gmina Załuski.

2. Wizja

Wysiłki podejmowane na rzecz rozwiązywania problemów znajdujące odzwierciedlenie w celach i kierunkach działań określonych w Strategii Rozwoju stanowią podstawę urzeczywistnienia wyobrażenia Gminy Załuski, jako miejsca szczególnego. Wizja ta powinna być inspiracją dla Samorządu Gminnego, ale może być nią także dla wszelkich podmiotów działających na polu szeroko pojętego dobra publicznego.

Podnoszący się poziom życia oraz stabilność egzystencjalna sprawia, że lokalna społeczność w coraz większym stopniu identyfikuje się z Gminą Załuski, jako miejscem pochodzenia, zamieszkania, ale również w kontekście więzi społecznych. Coraz większa partycypacja obywatelska poszerza współpracę między interesariuszami Strategii Rozwoju Gminy na wszelkich możliwych polach. Dzięki temu Gmina Załuski zyskuje, jako miejsce dobre do zakładania i rozwijania działalności gospodarczej. Efektem zwiększonego zainteresowania inwestorów jest rozwój miejscowego rynku pracy i wzrost atrakcyjności osadniczej. Stabilizująca się lokalna sytuacja demograficzna utrzymuje rozwijający się popyt na towary i usługi dając tym samym możliwości rozwojowe dla miejscowego biznesu również w zakresie nowoczesnych technologii.

Dzięki między innymi dobrej infrastrukturze wzrasta stopień zaspokojenia potrzeb zbiorowych w zakresie edukacji, opieki zdrowotnej, kultury czy bezpieczeństwa publicznego. Dostęp do nowoczesnej infrastruktury technicznej przyczynia się również zaspokojeniu indywidualnych potrzeb mieszkańców.

Szeroki dostęp do informacji oraz możliwości korzystania z platform współpracy budowanych przy udziale lokalnych władz, przedsiębiorców, działaczy społecznych i rolników wpływa na rozwój inteligentnej specjalizacji regionu. Dzięki temu efektywniejsze jest wykorzystanie miejscowego potencjału w budowaniu siły gospodarczej.

3. Misja

Zadania Gminy jasno sprecyzowane są w przepisach. Stanowią one jedynie prawne podstawy do podejmowania działań i budowania narzędzi służących osiągnięciu nadrzędnych celów. Niezbędne jest, więc określenie ogólnego obrazu Gminy, jako efektu podejmowanych działań, czyli „Wizji” oraz pewnego rodzaju drogi, którą wyznacza się w kierunku osiągnięcia jej założeń. Misja jest drogą dla wszystkich interesariuszy strategii, więc najlepsze efekty osiągnie się, jeżeli poza lokalnymi władzami uczestniczyć w niej będą mieszkańcy, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy

i inne podmioty mogące partycypować w procesie rozwojowym.

Nadrzędną misją jest osiągnięcie takiego stopnia rozwoju gospodarczego, który pozwoli mówić o wysokim poziomie życia mieszkańców. Niezbędne jest do tego stworzenie odpowiednich warunków infrastrukturalnych. Nowoczesna infrastruktura nie tylko ułatwi zaspokojenie podstawowych potrzeb zbiorowych, lecz przyczyni się do dbałości o środowisko naturalne i bezpieczeństwo publiczne. Podniesienie atrakcyjności Gminy ułatwi rozwój gospodarczy i pozytywnie oddziaływał będzie na przedsiębiorców, rolników, stowarzyszenia, organizacje pożytku publicznego, szkoły, przedszkola, zakłady opieki zdrowotnej, turystów itd.

Ważnym elementem misji jest budowa społeczeństwa informacyjnego i świadomego. Przyczyni się to rozwijaniu współpracy, zwiększy partycypację obywatelską i wzmocni więzi społeczne.

Dla osiągnięcia jak najwyższej efektywności w osiąganiu celów należy w miarę możliwości technicznych i prawnych wykorzystać egzogeniczny potencjał gospodarczy i intelektualny.

4. Charakterystyka

Gmina Załuski obejmuje swoim zasięgiem typowo rolniczy obszar o powierzchni 108,48 km². Na jej terenie skupionych jest 31 miejscowości podstawowych w tym 30 sołectw.

Tabela 1 Wykaz miejscowości

Lp.	Identyfikator Miejscowości Podstawowej	Nazwa Miejscowości	Rodzaj miejscowości
1	129745	Falbogi Wielkie	wieś
2	129768	Gostolin	wieś
3	129774	Kamienica	wieś
4	129797	Kamienica-Kozaki	kolonia
5	129805	Kamienica-Wygoda	wieś
6	129828	Karolinowo	wieś
7	129834	Koryciska	wieś
8	129840	Kroczewo	wieś
9	129863	Michałówek	wieś
10	129892	Naborowo	wieś
11	995589	Naborowo-Parcele	wieś
12	129900	Naborówiec	wieś
13	129917	Niepiekła	wieś
14	129923	Nowe Olszyny	wieś
15	129930	Nowe Wrońska	wieś
16	129946	Przyborowice Dolne	wieś
17	129969	Przyborowice Górne	wieś
18	129975	Sadówiec	wieś
19	129998	Słotwin	wieś
20	130004	Smulska	wieś
21	130010	Sobole	wieś
22	130027	Stare Olszyny	wieś
23	130033	Stare Wrońska	wieś
24	130040	Stróżewo	wieś
25	130062	Szczytniki	wieś
26	130079	Szczytno	wieś
27	130085	Wilamy	wieś
28	130091	Wojny	wieś
29	130100	Załuski	wieś
30	130116	Zdunowo	wieś
31	130122	Złotopolice	wieś

źródło: GUS

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

Gmina Załuski położona jest w północnej części Województwa Mazowieckiego i stanowi południowo-wschodnią granicę powiatu Płońskiego. Sąsiaduje z gminą Czerwińsk nad Wisłą, gminą Naruszewo, gminą Płońsk, Joniec oraz z gminą Zakroczym w powiecie nowodworskim. Przecina ją drogowy szlak komunikacyjny Warszawa-Gdańsk (trasa E7). W niedalekiej odległości ulokowany jest Płońsk oraz Nowy Dwór Mazowiecki. Najbardziej oddziałujące jest jednak sąsiedztwo stolicy. Przez gminę nie przebiega żaden szlak kolejowy, lecz z Załuski do najbliższej stacji leżącej na magistrali Warszawa-Gdańsk jest jedynie 15 km. Zaledwie 12 km dzieli Załuski od lotniska Warszawa-Modlin. Przez północną część Gminy przebiega droga wojewódzka 571 Nasielsk-Naruszewo, a dzięki drodze E7 sprawnie i szybko można dotrzeć do węzła dróg S7, z drogami krajowymi nr 10 i 50 w gminie Płońsk. Część południowej granicy Gminy biegnie przy drodze krajowej nr 62 Siemiatycze-Strzelno. Poniższe mapy obrazują położenie powiatu płońskiego w woj. mazowieckim oraz gminy Załuski w powiecie.

Rysunek 1. woj. mazowieckie, pow. płoński

źródło: mazowiecki system informacji przestrzennej

Rysunek 2. pow. płoński, gm. Załuski

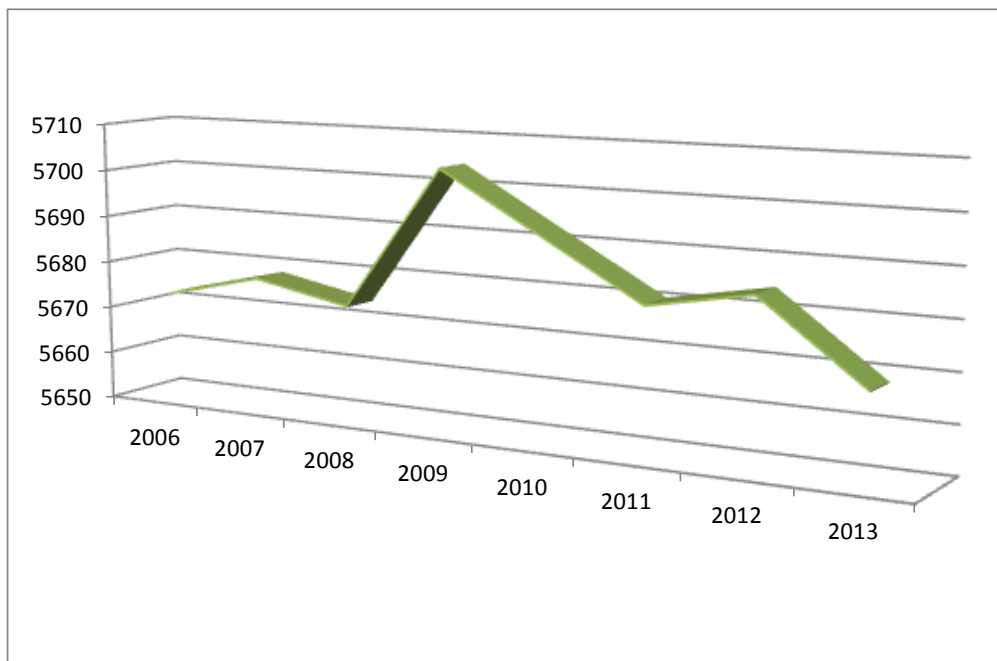

źródło: mazowiecki system informacji przestrzennej

4.1 Ludność

Według danych z ewidencji ludności Urzędu Gminy Załuski na dzień 31.12.2013 r. na pobyt stały zameldowanych było 5668 mieszkańców. Na przestrzeni ostatnich ośmiu lat stan demograficzny wahał się kształtując na koniec 2009 r. liczbę ludności na poziomie 5704 osób. Analizując szczegółowe dane dotyczące poszczególnych grup wiekowych można dojść do wniosku, że wzrost ten spowodowany jest zameldowaniem większej liczby niemowląt. Od tego czasu niestety liczba osób zameldowanych powoli spada, na co wpływa niekorzystny przyrost naturalny.

Rysunek 3. liczba ludności w latach

źródło: Gmina

Gminę Załuski dotyka również problem bezrobocia i choć w dłuższej perspektywie czasu widać, że sytuacja ulegała czasowej poprawie to jednak od 2010 r liczba zarejestrowanych bezrobotnych wzrasta. Analizując poniższą tabelę można też stwierdzić, że większe problemy ze znalezieniem pracy mają kobiety, więc szczególnie do nich powinny być adresowane działania wspierające w tym zakresie.

Tabela 2. liczba zarejestrowanych bezrobotnych w latach wg płci

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
Ogółem									
449	425	360	242	188	249	223	248	293	298
Kobiety									
206	210	205	140	105	133	123	132	149	144
Mężczyźni									
243	215	155	102	83	116	100	116	144	154

źródło: GUS

Podobny trend widać w udziale osób zarejestrowanych, jako bezrobotne do liczby osób w wieku produkcyjnym. Wskaźnik ten nie jest najwyższy i na tle Powiatu

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

Płońskiego Gmina Załuski wypada pozytywnie ze wskaźnikiem znacznie poniżej średniej dla powiatu.

Tabela 3. udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie

ogółem									
2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
%	%	%	%	%	%	%	%	%	
14,1	13,2	11,1	7,4	5,7	7,4	6,3	6,9	8,2	

źródło: GUS

Tabela 4. udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg gmin powiatu płońskiego

Jednostka terytorialna	ogółem
	2012
	%
Powiat płoński	10,9
Płońsk m	11,7
Raciąż m	15,9
Baboszewo	10,8
Czerwińsk nad Wisłą	7,5
Dzierżążnia	10,0
Joniec	7,4
Naruszewo	9,9
Nowe Miasto	10,3
Płońsk	11,5
Raciąż	12,2
Sochocin	11,5
Załuski	8,2

źródło: GUS

Średnia stopa bezrobocia dla powiatu płońskiego w 2012 r. wynosiła aż 18.1%

Miejscowa społeczność wykazuje dość niską aktywność obywatelską. Jak wynika z danych Państwowej Komisji Wyborczej w ostatnich wyborach samorządowych frekwencja w gminie wynosiła jedynie 43,53 %. Na tle powiatu Płońskiego jest to przed ostatni wynik przed Gminą Baboszewo. Jeszcze gorzej było przy wyborach do parlamentu w 2011 r gdzie do głosowania poszło jedynie 33,61 % uprawnionych. Niskie zainteresowanie udziałem w wyborach ma wiele przyczyn niemniej jednak pokazuje ono przede wszystkim aktywność mieszkańców w zakresie partycypacji społecznej i odpowiedzialności za podejmowane decyzje.

Tabela 5. frekwencja - wybory samorządowe 2010 r.

Nazwa	Liczba wyborców	Liczba kart oddanych	Liczba obwodów głosowania	Liczba obwodów głosowania, z których spłynęły	Frekwencja

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

				dane	
Płońsk	18 257	9 069	14	14	49,67%
Raciąż	3 768	2 324	2	2	61,68%
Baboszewo	6 369	2 270	6	6	35,64%
Czerwińsk nad Wisłą	6 320	3 178	5	5	50,28%
Dzierżążnia	3 146	2 029	2	2	64,49%
Joniec	2 073	1 225	3	3	59,09%
Naruszewo	5 324	2 281	5	5	42,84%
Nowe Miasto	3 868	2 402	3	3	62,10%
Płońsk	5 813	3 034	8	8	52,19%
Raciąż	6 951	3 391	5	5	48,78%
Sochocin	4 849	3 152	3	3	65,00%
Załuski	4 459	1 941	4	4	43,53%
Ogółem	71 197	36 296	60	60	50,98%

źródło: Państwowa Komisja Wyborcza

4.2 Rolnictwo

Wg powszechnego spisu rolnego z 2010 r. na jej terenie jest 1153 indywidualnych gospodarstw rolnych w tym 1061 prowadzi działalność rolniczą. Struktura wielkości gospodarstw jest typowa dla tego regionu i charakteryzuje je duża liczba gospodarstw do 5 ha powierzchni, bo aż 408 a jedynie 128 gospodaruje na powierzchni powyżej 15 ha. Duże rozdrobnienie gospodarstw stoi na przeszkodzie prężnego rozwoju tej dziedziny gospodarki. Niemniej jednak zmniejsza to ryzyko wprowadzania do środowiska zanieczyszczeń charakterystycznych dla dużych intensywnych upraw czy hodowli. Rolnictwo gminy od dłuższego czasu nastawione było raczej na uprawę roślin niż na hodowlę zwierząt. Potwierdzają to również dane powszechnego spisu rolnego z 2010 r. Pokazują one dodatkowo znaczny spadek pogłowia zwierząt hodowlanych szczególnie w trzodzie chlewnej gdzie stada zmniejszyły się o ponad 61% w stosunku do danych z 2002 r.

W ogólnej powierzchni gruntów rolnych najwyższy wskaźnik charakteryzuje grunty pod zasiewami, wśród których przeważa uprawa zbóż, bo aż 53,84%. Jest to spadek w stosunku do danych z 2002 r. gdzie udział zbóż w gruntach pod zasiewami wynosił ponad 64 % powierzchni gruntu pod zasiewami, która również zmniejszyła swoją wielość z 6674 ha w 2002 r. do, 6154 w 2010 r. Wzrost natomiast dotyczy

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

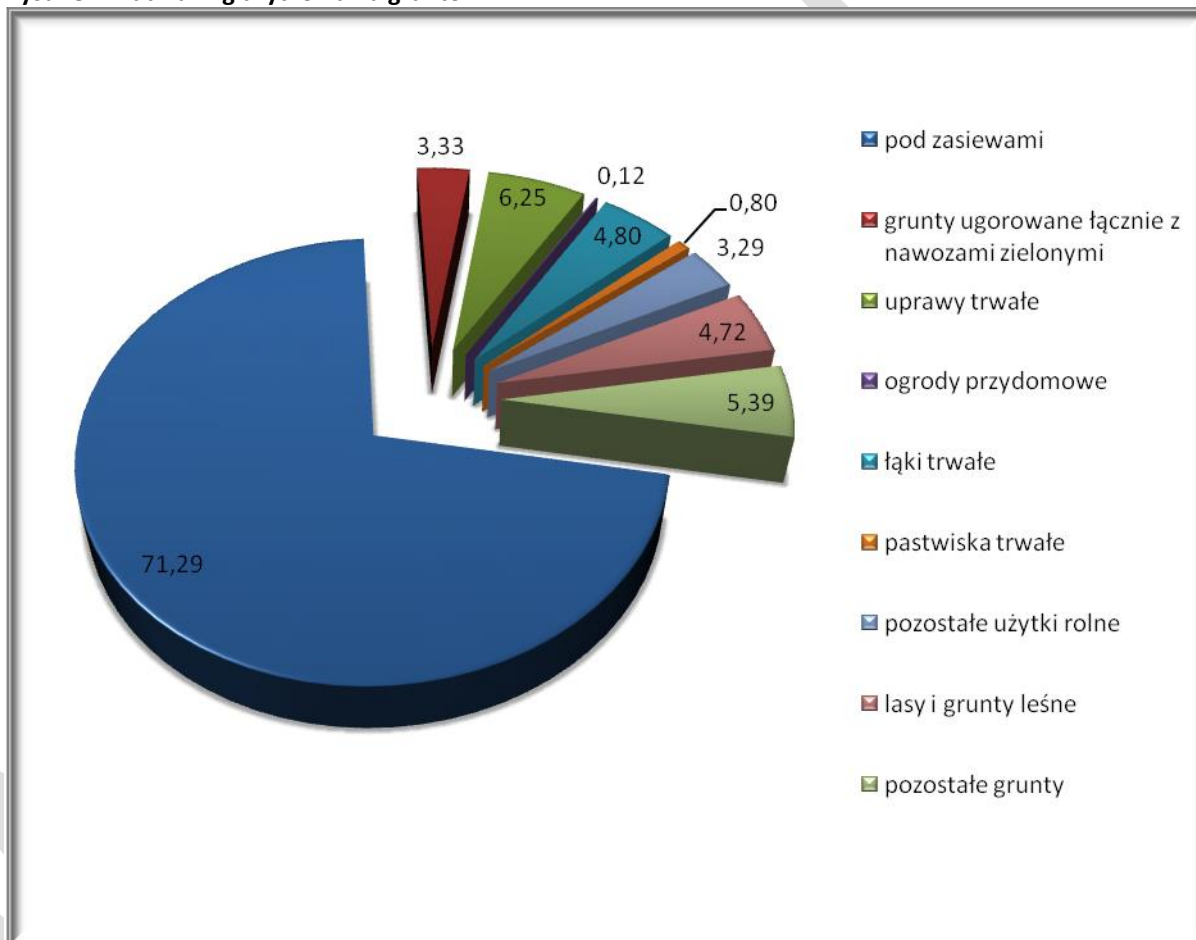
upraw warzyw i co istotne również upraw sadowniczych. Powierzchnia uprawy owoców wzrosła od 2002 r. o ponad 100% i w 2010 r. wyniosła 509,29 ha. Wydaje się, że jest to dobra tendencja i powoli można mówić o pewnym kierunku specjalizacji lokalnego rolnictwa w produkcji owoców, szczególnie jagodowych. Jest to również skutecznie wykorzystywane w celach promocji Gminy.

Tabela 6. struktura użytkowania gruntów rolnych

Użytkowanie	powierzchnia [ha]
grunty ogółem	8632,83
użytki rolne ogółem	7760,03
użytki rolne w dobrej kulturze	7475,76
pod zasiewami	6154,74
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	287,42
uprawy trwałe	539,94
sady ogółem	509,29
ogrody przydomowe	9,98
łąki trwałe	414,36
pastwiska trwałe	69,32
pozostałe użytki rolne	284,27
lasy i grunty leśne	407,74
pozostałe grunty	465,06

źródło: GUS

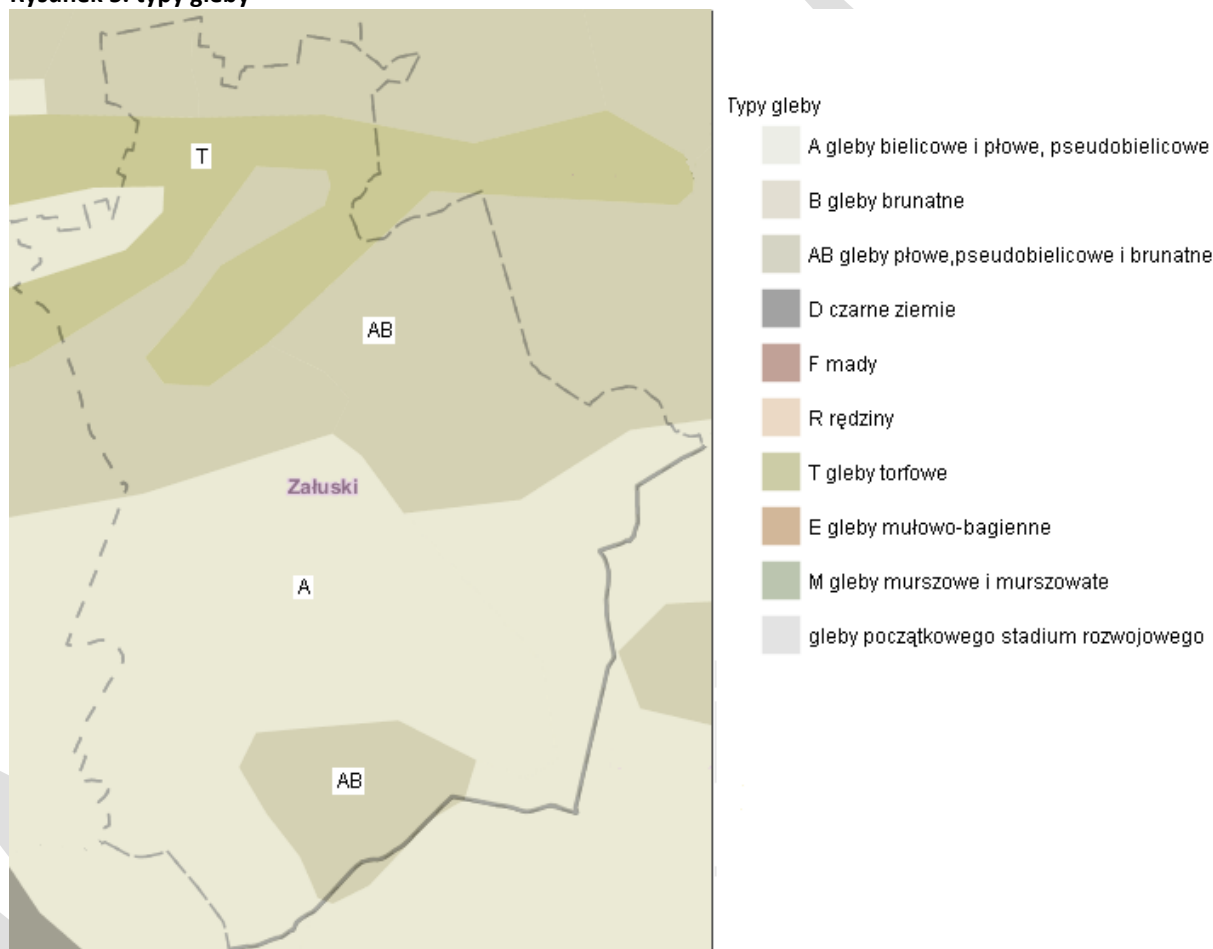
Rysunek 4. udział wg użytkowania gruntów

Źródło: GUS

Typologia gleb charakteryzująca ich genezę i proces tworzenia jest dość zróżnicowana. Jak wynika z przedstawionej poniżej mapy dominują tu poczynając od południowego do północnego obszaru gminy ziemie bielicowe, płowe i pseudobielicowe. W północnej części występują gleby brunatne a w bezpośrednim oddziaływaniu rzeki Naruszewki występują niewielkie obszary czarnych ziem zdegradowanych oraz gleby mułowo torfowe.

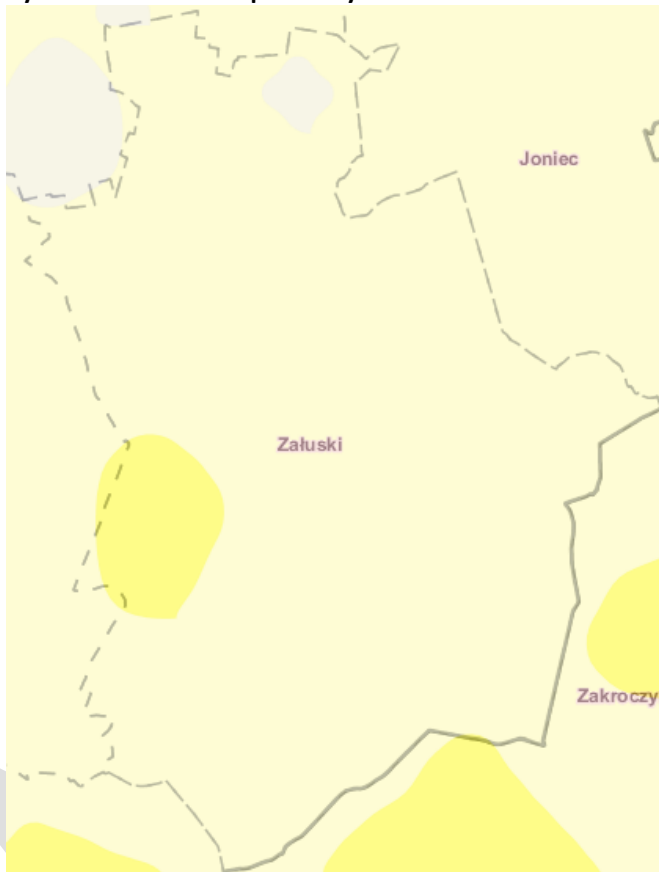
Rysunek 5. typy gleby

źródło: mazowiecki system informacji przestrzennej

Na terenie Gminy występują dość dobre warunki glebowe dla rozwoju rolnictwa. Pomimo niskiej zawartości próchnicy i występowanie wyłącznie gleb mineralnych właściwych na jej terenie to prawidłowa uprawa może podnieść ich przydatność produkcyjną. Podobnie jak w całym województwie dominują tu gleby o znacznym zakwaszeniu. Ze względu na przydatność rolniczą ziemi na terenie gminy są zróżnicowane. Występują tu w znacznym udziale kompleksy pszenno-dobry, pszenno-żytni, żytni dobry. W mniejszym udziale występują również kompleksy pszenno-wadliwy, żytni słaby. Niewielki obszar na północnym zachodzie gminy stanowi udział gleb kompleksu 1 – pszenno-bardzo dobry.

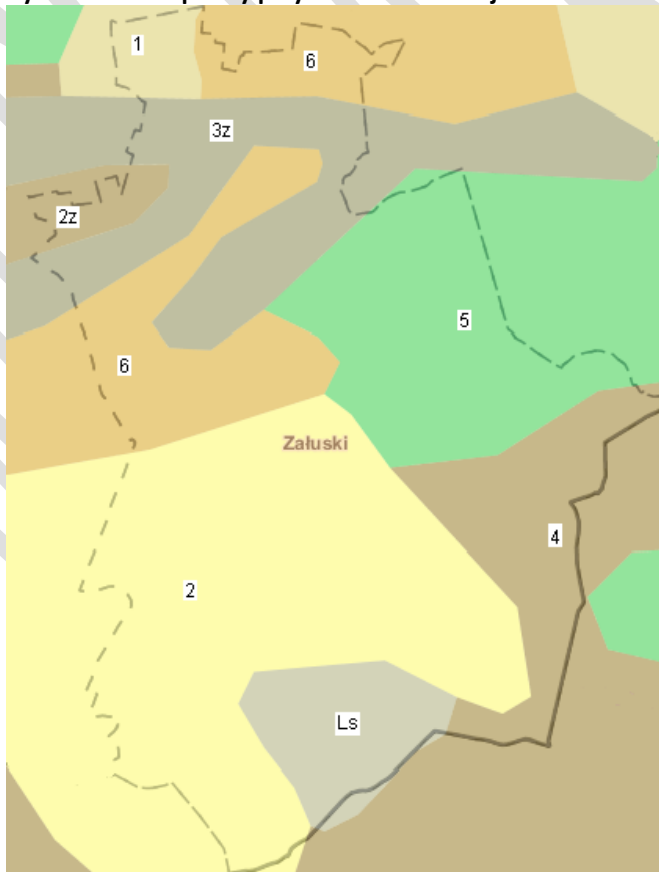
Rysunek 6. zawartość próchnicy

Zawartość próchnicy

- gleby mineralne właściwe 0 do 1%
- gleby mineralne właściwe 1 do 2%
- gleby mineralne właściwe 2 do 3%
- gleby mineralno próchniczne 3 do 10%
- gleby mineralno organiczne 10 do 20%
- gleby organiczne pow. 20%

Rysunek 7. kompleksy przydatności rolniczej

Kompleksy przydatności rolniczej

- 1 - pszenno bardzo dobry
- 1z - użytki zielone bardzo dobre i dobre
- 2 - pszenno dobry
- 2z - użytki zielone średniej jakości
- 3 - pszenno wadliwy
- 3z - użytki zielone słabe i bardzo słabe
- 4 - żytni bardzo dobry (pszenno-żytni)
- 5 - żytni dobry
- 6 - żytni słaby
- Ls- lasy

źródło: mazowiecki system informacji przestrzennej

4.3 Infrastruktura Techniczna

4.3.1 Drogi

Długość dróg w granicach Gminy kształtuje się na poziomie niemal 80 km. Niestety jedynie 43, 1% z nich ma nawierzchnię bitumiczną. Stosunkowo niemały odsetek stanowią drogi o nawierzchni gruntowej, gruntowo-bitumicznej i gruntowo żwirowej, bo aż 21%. Z tego też powodu Gmina intensywnie wspiera inwestycje drogowe. W latach 2007 – 2013 na terenie gminy Załuski przebudowano 30,4 km dróg przeznaczając na to kwotę około 6 953 400 zł w tym z dotacji 3 436 200 zł.

Pomimo sporych nakładów inwestycyjnych jak wynika z przedstawionych danych, potrzeby w tym zakresie są jeszcze bardzo duże. W związku z tym Gmina planuje do 2020 r. przeznaczyć na cele przebudowy 20 km dróg około 5 mln. zł.

Sieć drogowa to w przeważającej części drogi lokalne łączące poszczególne miejscowości Gminy. Niemniej jednak jak już wspomniano główną arterią jest tu 15 kilometrowy w granicach gminy odcinek drogi krajowej E 7 Warszawa-Gdańsk oraz 8 kilometrowy w granicach gminy odcinek drogi wojewódzkiej 571 Nasielsk-Naruszewo. Obecnie trwają prace prowadzone przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad nad przygotowaniem planów rozbudowy drogi krajowej nr 7 do parametrów trasy ekspresowej na odcinku Płońsk-Czosnów 35 km. Jak wynika z wstępnych analiz na terenie gminy mają powstać dwa węzły pozwalające na komunikację samochodową pomiędzy oddzielnymi częściami Gminy. Priorytetem dla Gminy powinien stać się jak najszerszy udział w konsultacjach nad szczegółami rozbudowy tej drogi w taki sposób, aby inwestycja ta dawała potencjał rozwoju a nie stała się jedynie barierą dla jej mieszkańców i ich biznesu.

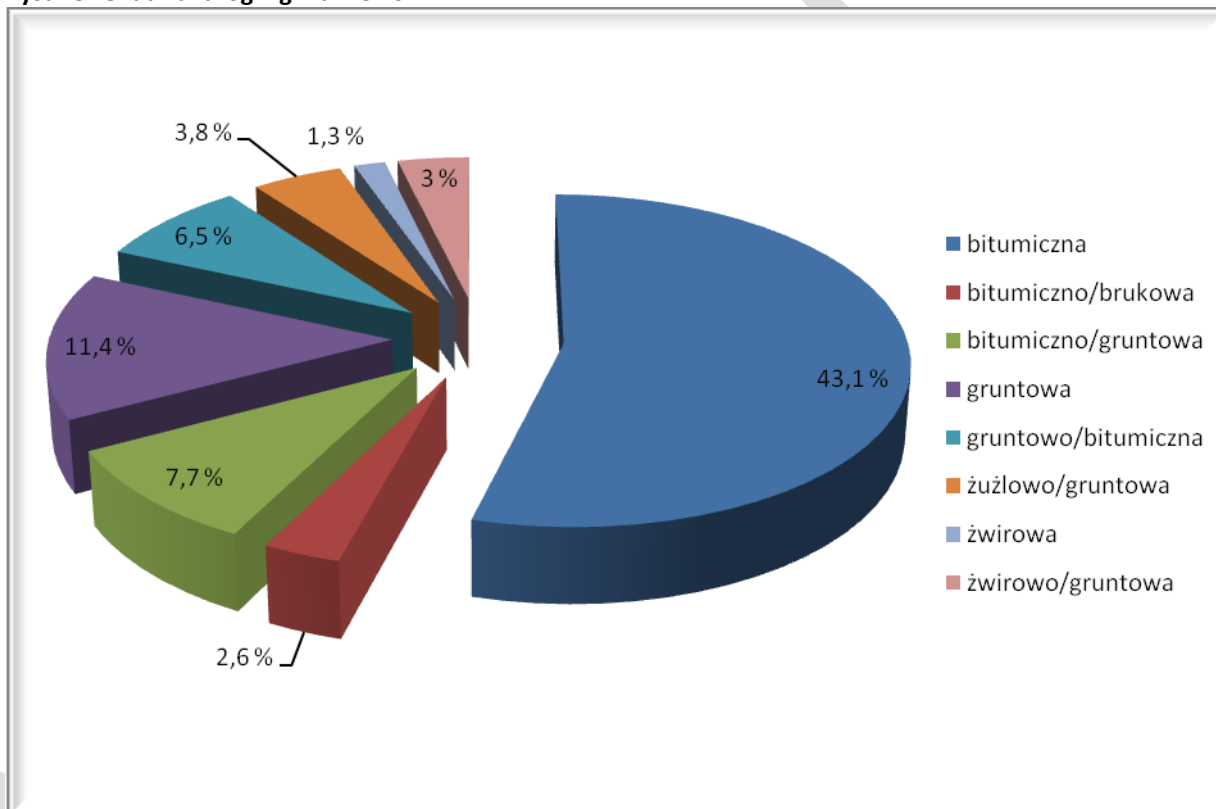
Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

Tabela 7. drogi

Lp.	Nr. Drogi	Nazwa drogi	długość [km]	nawierzchnia
1.	301201 W	Kamienica Wygoda - Kamienica - Pieścidla	5	bitumiczna
2.	301202 W	Kamienica Wygoda - Kamienica Pieńki	0,8	bitumiczna
3.	301203 W	Złotopolice - Lotnisko	0,9	bitumiczno/brukowa
4.	301204 W	Złotopolice - przez wieś	1,6	bitumiczna
5.	301205 W	Złotopolice - Gostolin	2,5	bitumiczna
6.	301206 W	Kroczewo - Strubiny	0,9	bitumiczna
7.	301207 W	Kroczewo- Kroczewo Baraki - Smoły	1,8	żużlowo/gruntowa
8.	301208 W	Kroczewo - Gostolin	2	bitumiczna
9.	301209 W	Kroczewo - Gostolin- Naborówiec- Naborowo	6,5	gruntowo/bitumiczna
10.	301210 W	Kroczewo-Sobole-Kroczewo Baraki	2	gruntowa
11.	301211 W	Droga Krajowa Nr 7 - Sobole	1	bitumiczna
12.	301212 W	Niepiekła - Wojny	1,7	bitumiczno/gruntowa
13.	301213 W	Naborówiec - przez wieś	1,6	bitumiczna
14.	301214 W	Naborówiec - Stare Olszyny	2	żużlowo/gruntowa
15.	301215 W	Naborowo - Dłutowo	1,4	bitumiczna
16.	301216 W	Naborowo - Naborowo Parcele	1,7	brukowo/ bitumiczna
17.	301217 W	Sadówiec - przez wieś	1	bitumiczna
18.	301218 W	Zdunowo - Stare Olszyny	3	gruntowa
19.	301219 W	Zdunowo-Stróżewo-Sokal-Smulska	6	bitumiczno/gruntowa
20.	301220 W	Zdunowo - przez wieś	1	bitumiczna
21.	301221 W	Zdunowo - Zdunowo Trzcianna	1,2	gruntowa
22.	301222 W	Załuski - Falbogi Wielkie	3,5	bitumiczna
23.	301223 W	Załuski - Smulska	1,1	gruntowa
24.	301224 W	Załuski- Stróżewo - Nowe Olszyny	4,3	bitumiczna
25.	301225 W	Stróżewo - Przyborowice Dolne	2,1	gruntowa
26.	301226 W	Droga Krajowa Nr 7 - Michałówek	1,5	bitumiczna
27.	301227 W	Karolinowo - Smulska - Koryciska	3,2	bitumiczna
28.	301228 W	Karolinowo - Probszczewice	0,7	bitumiczna
29.	301229 W	Słotwin - Poczernin	2	gruntowa
30.	301230 W	Szczytno - Szczytniki	1,3	bitumiczna
31.	301231 W	Szczytno - Przyborowice Dolne -Nowe Olszyny	3	żwirowo/gruntowa
32.	301232 W	Szczytno - Poczernin	1,3	żwirowa
33.	301233 W	Szczytno - Szczytno Zarzeczne	1,5	bitumiczna
34.	301234 W	DK 7 -Nowe Wrońska- Stare Wrońska - Kręcica	2,8	bitumiczna
35.	301235 W	Dr.Kr. Nr 7 - Stare Wrońska - Probszczewice	3,7	bitumiczna
36.	301236 W	Stare Wrońska - Probszczewice	1,8	bitumiczna

Źródło: Gmina

Rysunek 8. udział dróg wg. nawierzchni

źródło: Gmina

Rysunek 9. sieć dróg

źródło: mazowiecki system informacji przestrzennej

4.3.2 Zaopatrzenie w wodę

Sieć wodociągowa jest dobrze rozwinięta. W zaledwie kilku miejscowościach zidentyfikowano potrzeby w zakresie rozwoju sieci wodociągowej. Stosunek zwodociągowania na poziomie 96 % jest dobrym wskaźnikiem i zapewnia odpowiedni komfortowe warunki dla mieszkańców w tym względzie. Podobnie wygląda sytuacja z przyłączami gdzie w ramach dostępnej sieci przyłączonych jest 98,6% gospodarstw domowych.

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

Tabela 8. sieć wodociągowa

L.p.	Wieś	Rok	Długość [km]		Przyłącza [szt.]	
			wykonano	do wyk.	wykonane	do wyk.
1	Kroczewo	1975/ 1994/ 2006	21,3	-	168	-
2	Złotopolice	2006	9,5	-	65	-
3	Szczytno	1988	12,2	-	56	-
4	Słotwin	1992	8,4	-	57	-
5	Wrońska Nowe	1994	7,1		52	
6	Karolinowo	cze-95	4,4	-	45	-
7	Olszyny Stare	lip-96	5	1.0	32	1
8	Olszyny Nowe	lip-96	5.0	1	30	3
9	Sadówiec	lip-96	4	1	15	-
10	Przyborowice Dolne	1998	3,3	1	26	2
11	Smulska	1999	6,5	0,5	35	3
12	Michałówek	2000	5,8	-	46	-
13	Zdunowo	2001	5,9	-	56	-
14	Koryciska	lut-01	5.4		37	-
15	Załuski	2002	10,6	-	83	-
16	Wrońska Stare	2002/200	6,6	-	35	-
17	Naborowo Parcele	lip-06	3.3	-	24	-
18	Szczytniki	2003	3.2	1.5	32	5
19	Przyborowice Górne	2004	5	-	25	-
20	Wilamy	2004	4	-	42	-
21	Stróżewo	mar-02	8,6	1	44	3
22	Naborowo	lip-06	3	-	30	-
23	Naborówiec	2006	4	-	48	-
24	Kamienica	2007	12,5	-	96	1
25	Kamienica Wygoda	2007	6	-	35	-
26	Falbogi Wielkie	2004	3,5	-	21	-
27	Wojny	2004	2,5	-	20	-
28	Niepiekła	2003	4,6	-	37	-
29	Sobole	2004	3,8	-	32	-
30	Gostolin	2004	5.0	-	22	-
Razem:			190	7	1346	16
			96,00%	4,00%	98,60%	1,40%

źródło: Gmina

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

Na terenie Gminy zlokalizowanych jest 13 studni głębinowych o różnej wydajności.

Tabela 9. studnie głębinowe

Lp.	Miejscowość	Rok budowy	Głębokość	Wydajność	Wartość	Uwagi
1	Kroczewo SUW	1975	55	12	-	-
2	Kroczewo SUW	2003	55	48	62000	-
3	Falbogi Wielkie	1978	50	25	-	-
4	Niepiekła	1991	48	-	-	-
5	Szczytno SUW	1984	90	50	-	-
6	Szczytno SUW	2001	95	50	100000	-
7	Sobole	1993	62	21	16000	-
8	Michałówek	1993	53	34	18000	wykupiona
9	Naborówiec	1994	61	24	22000	-
10	Stróżewo	1995	45	20	20000	k. szkoły
11	Wilamy	1995	55	10	18000	-
12	Wrońska St.	1995	54	10	20000	wykupiona
13	Kamienica Wygoda	2001	36	25	30000	wykupiona

źródło: Gmina

Głównym źródłem zaopatrzenia mieszkańców gminy w wodę jest Stacja Uzdatniania Wody w Szczytnie.

Stacja została wybudowana w latach 1986/87 i zaopatruje w wodę 21 sołectw tj.: Szczytno, Szczytniki, Nowe Wrońska, Stare Wrońska, Słotwin, Nowe Olszyny, Stare Olszyny, Sadówiec, Zdunowo, Załuski, Stróżewo, Przyborowice Dolne, Przyborowice Górne, Karolinowo, Smulska, Michałówek, Koryciska, Wilamy, Falbogi Wielkie, Wojny, Niepiekła.

Łącznie dostarcza wodę dla 3554 osób w 1003 gospodarstwach domowych. Woda dostarczana jest do posesji 122 kilometrową siecią wodociągową.

Aktualnie stacja posiada:

- 2 studnie głębinowe o gł. 90 i 95 m (z 1986 r i 2001 r)
- odzieniające – 2 szt , odmanganiacze – 2 szt,
- sprężarki 2 szt, chloratory – 2 szt.,
- pompy G – 90 i G – 80

jej maksymalna wydajność - 55 m³/godz., 800 m³/ dobę

Należy tu zwrócić uwagę, że brak opadów deszczu w okresie 2 – 3 tygodni powoduje zwiększony pobór wody z wodociągów i mieszkańcy wsi Stare Olszyny i

Sadówiec odczuwają spadki ciśnienia wody w wodociągach a nawet okresami jej brak. W związku z powyższym należy podjąć działania w celu rozwiązania problemu. Opcjonalnie rozwiązaniem może być gruntowna modernizacja stacji w Szczytnie z zastosowaniem dwustopniowego pompowania wody plus dwa zbiorniki wyrównawcze po 150 m³, (szacowany koszt 1,5 mln zł) lub rozbudowa pompowni w Nowych Olszynach tj.; wybudowanie zbiorników wyrównawczych dwa po 50 m³ (szacowany koszt 800 tys. zł)

4.3.3 Kanalizacja

Urząd Gminy Załuski przeprowadził analizę rozwiązania problemu gospodarki ściekowej na swoim terenie wg możliwych wariantów skanalizowania:

1. kanalizacja zwartej części terenu Gminy uzupełniona oczyszczalniami indywidualnymi,
2. budowa pięciu lokalnych oczyszczalni ścieków uzupełniona oczyszczalniami indywidualnymi,
3. budowa dwóch lokalnych oczyszczalni ścieków,
4. kanalizacja indywidualna,

Za najbardziej celowe i uzasadnione ekonomicznie uznano zastosowanie wariantu polegającego na kanalizacji terenów rozproszonych poprzez budowę indywidualnych oczyszczalni ścieków.

W Gminie Załuski w latach 2008 - 2010 realizowane było zadanie pn „Budowa indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Załuski I etap” dofinansowanego z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach działania „Podstawowe usługi dla ludności i gospodarki wiejskiej” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. W ramach projektu wybudowano 207 przydomowych oczyszczalni a całkowita wartość zadania wyniosła 2812826 pln, z czego kwota dofinansowania wyniosła 1729196 pln.

W 2010 r Gmina Załuski przystąpiła do realizacji zadania pn „Budowa indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Załuski II etap”, którego zakończenie planuje się na połowę 2014 r. Zadanie podobnie jak I etap zostanie dofinansowane z wyżej wspomnianego programu. W ramach projektu wybudowane

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

będzie 107 przydomowych oczyszczalni a całkowita wartość zadania wyniosła kwotę 3031403, 67 pln w tym kwota dofinansowania budowy oczyszczalni z EFRROW to 1848727 pln.

Tabela 10. oczyszczalnie

Miejscowość	Ilość oczyszczalni	
	Wybudowane w I etapie	II Etap w trakcie realizacji zakończenie budowy do 30 czerwca 2014 r
Falbogi Wielkie	7	1
Gostolin	2	0
Kamienica	14	4
Kamienica Wygoda	1	4
Karolinowo	7	3
Koryciska	1	2
Kroczewo	16	11
Michałówek	12	5
Naborowo	2	4
Naborowo Parcele	3	0
Naborówiec	11	4
Niepiekła	13	1
Nowe Olszyny	8	3
Nowe Wrońska	4	2
Przyborowice Dolne	2	2
Przyborowice Górne	1	1
Sadówiec	5	1
Słotwin	8	2
Smulska	11	4
Sobole	1	1
Stare Olszyny	14	5
Stare Wrońska	2	9
Stróżewo	6	6
Szczytniki	4	0
Szczytno	21	6
Wilamy	1	1
Wojny	8	7
Załuski	13	6
Zdunowo	8	5
Złotopolice	1	7
Razem	207	107

źródło: Gmina

Zrealizowane w I etapie urządzenia są oczyszczalniami typu ZBF-R przeznaczonych do oczyszczania ścieków socjalno-bytowych z budynków jedno oraz

wielorodzinnych.

Są to oczyszczalnie biologiczne, zintegrowane, które składają się z dwóch zasadniczych elementów:

- ✓ komory biologicznej wraz z wypełnieniem, złożem fluidalnym, na którym w skutek sztucznego napowietrzania następuje rozrost błony biologicznej, stanowiącej główny element oczyszczający ścieki. Napowietrzanie odbywa się poprzez dyfuzory umieszczone na dnie.
- ✓ Osadnika wtórnego, wyposażonego w system recyrkulacji osadu, umożliwiający zajście procesów denitryfikacyjnych i ewentualne osadzanie się resztek błony biologicznej, która nie została przepompowana do komory osadnika wstępnego

Dodatkowy element oczyszczalni stanowi pojemnik techniczny, zawierający zawór recyrkulacji oraz dmuchawę. Sterowanie pracą zaworu odbywa się za pośrednictwem zegara cyfrowego umieszczonego w skrzynce elektrycznej wraz z włącznikiem - bezpiecznikiem.

Osadnik wstępny jest głównym elementem zbierającym zanieczyszczenia. Instalowany jest na drodze dopływu ścieków do reaktora.

Dopływające ścieki, po wpłynięciu do osadnika są kierowane w dół. W komorze osadnika następuje sedymentacja osadów oraz flotacja substancji lżejszych od wody. Przepływ do komory biologicznej osadnika następuje w obszarze cieczy zawierającej najmniej zanieczyszczeń. Błona biologiczna, w obecności powietrza dostarczanego przez dmuchawę przez dyfuzory umożliwia doczyszczanie ścieków. Odpływ z komory złoża biologicznego następuje poprzez przelew, zabezpieczający przed przedostaniem się wypełnienia do osadnika wtórnego. W osadniku wtórnym następuje końcowy proces doczyszczania oraz umieszczony jest odpływ z oczyszczalni. Należy zaznaczyć, że proces wytworzenia się odpowiedniej błony biologicznej w prawidłowo działającej i dobranej oczyszczalni wynosi od 2 do 4 tygodni.

Przepustowość wybudowanych oczyszczalni ścieków: $Q[m^3/d]$

- ✓ $Q_{dśr} = 0,90 m^3/d$ (6 RLM) - 79 szt.
- ✓ $Q_{dśr} = 1,20 m^3/d$ (8 RLM) - 124 szt.

- ✓ $Q_{dśr} = 1,80 \text{ m}^3/\text{d}$ (12 RLM) - 2 szt.
- ✓ $Q_{dśr} = 2,4 \text{ m}^3/\text{d}$ (6 RLM) - 2 szt.

Łączna przepustowość oczyszczalni wynosi $228,3 \text{ m}^3/\text{d}$

II etap zakłada budowę oczyszczalni o efektywności:

- ✓ do 5 RLM - 59 szt.,
- ✓ do 6 RLM – 23szt.,
- ✓ do 8 RLM - 20 szt.,
- ✓ do 12 RLM – 4 szt.,
- ✓ do 16 RLM – 1 szt.

Oczyszczalnie pracujące w technologii osadu czynnego, wspomaganego zanurzonym złożem biologicznym. System oczyszczania ścieków zrealizowany będzie poprzez układ bioreaktora kompaktowego składającego się z:

- ✓ osadnika wstępnego,
- ✓ komory biologicznej,
- ✓ osadnika wtórnego.

Drenaż rozsączający lub studnia chłonna.

Ścieki bytowe z wewnętrznej instalacji kanalizacyjnej budynku odprowadzone są do osadnika wstępnego w sposób grawitacyjny lub z wykorzystaniem pompy do ścieków surowych, następnie do komory bioreaktora i dalej do osadnika wtórnego, z którego odprowadzone będą w sposób grawitacyjny lub z wykorzystaniem pompy ścieków oczyszczonych do drenażu rozsączającego lub studni chłonnej.

Elementy oczyszczalni

1. Osadnik wstępny pełni rolę wstępnego, mechanicznego oczyszczenia ścieków oraz retencjonowania ścieków dopływających z gospodarstwa domowego. W osadniku będą zachodziły procesy sedymentacji cząsteczek opadających na dno i flotacji (oddzielania substancji lżejszych od wody-oleje, tłuszcze). Retencjonowanie ścieków w osadniku jest korzystne również dla równomiernego dopływu ścieków do reaktora biologicznego pomimo nieregularnego odpływu ścieków z gospodarstwa domowego. Jest to bardzo ważne z punktu widzenia optymalnego procesu oczyszczania oraz

bezpieczeństwa mikroorganizmów bioreaktora, które mogłyby być zniszczone przy gwałtownych dopływach ścieków. Do osadnika wstępnego jest również odprowadzany nadmiar osadu czynnego z osadnika wtórnego. Osad odkładający się w osadniku powinien być wypompowywany minimum 1 raz w roku w celu uniknięcia zatkania się osadnika. Osadnik musi posiadać otwór w celu umożliwienia usuwania osadu. Osadnik musi być wyposażony w wywiewkę o średnicy nie mniejszej niż $\varnothing 110\text{mm}$.

2. Komora biologiczna jest podstawowym elementem biologicznego oczyszczania ścieków. W komorze znajduje się mieszanina osadu czynnego oraz ścieków dopływających z osadnika wstępnego, które są napowietrzane za pomocą powietrza podawanego przez dmuchawę do dyfuzorów umieszczonych na dnie komory. Podawanie powietrza do napowietrzania ścieków sterowane jest automatycznie. Z komory biologicznej mieszanina ścieków z osadem odpływa do osadnika wtórnego, z którego osad jest recykulowany do komory biologicznej a nadmierny do osadnika wstępnego. Sterownie praca oczyszczalni odbywa się poprzez pojemnik techniczny, którego wyposażenie obejmuje dmuchawę, zawór recyrkulacji, zegar sterujący i wyłączniki zabezpieczające.
3. Osadnik wtórny pełni funkcje oddzielenia z mieszaniny ścieków odpływających z komory biologicznej frakcji płynnej i osadu czynnego. Osad czynny i resztki złoża biologicznego opadają na dno, skąd jest recykulowany z powrotem do komory biologicznej, a osad nadmierny (niepotrzebny i szkodliwy w procesie oczyszczania) do osadnika wstępnego. Recyrkulacja odbywa się za pomocą podnośników powietrznych. W osadniku wtórnym zachodzi również proces denitryfikacji.
4. Drenaż rozsączający składa się z układu rur perforowanych PVC $\varnothing 110\text{mm}$ wprowadzających ścieki do gruntu. Dodatkowo w trakcie przepływu ścieków przez warstwy gruntu następuje ich doczyszczanie.
5. Studnia chłonna jest alternatywnym sposobem odprowadzenia ścieków oczyszczonych do gruntu stosowanym w gruntach o stosunkowo dobrej przepuszczalności. Studnia chłonna wykonana jest w formie pionowego walca z polietylenu o średnicy 1000 (1500mm) z włazem górnym i wentylacją w formie kominka niskiego.

4.3.4 Infrastruktura sportowa

Mieszkańcy gminy mają dość dobre warunki do rozwoju kultury fizycznej i uprawiania sportu. Gmina dobrze wykorzystwała również możliwości wsparcia w zakresie rozwoju infrastruktury sportowej. Dzięki temu lokalna społeczność a w śród nich najbardziej dzieci i młodzież mają postawione do dyspozycji niżej wymienione obiekty:

1. Sala gimnastyczna przy ZSO w Szczytnie
2. Sala gimnastyczna przy ZSO w Kroczewie
3. Komleks sportowo-rekreacyjny w Nowych Wrońskach
4. Boisko szkolne (sztuczne) przy ZSO w Szczytnie
5. Boisko szkolne (sztuczne) przy ZSO w Kroczewie
6. Boisko szkolne z trawy naturalnej przy SP w Kamienicy
7. Boisko szkolne z trawy naturalnej przy SP w Stróżewie
8. Boisko wiejskie w Zdunowie
9. Gminne boisko sportowe (pełnowymiarowe) w Karolinowie
10. Gminne boisko sportowe w Załuskach

Wymienione inwestycje są efektywnie wykorzystywane i pomagają realizować przedsięwzięcia służące promocji i rozwojowi kultury fizycznej. Przy ich pomocy organizowanych jest wiele imprez w tym również cyklicznych.

1. Cykl turniejów tenisa stołowego uczniów szkół podstawowych.
2. Cykl turniejów tenisa stołowego strażaków OSP.
3. Turnieje siatkówki dziewczyn i chłopców szkół gimnazjalnych
4. Turnieje piłki nożnej uczniów szkół podstawowych i gimnazjum.
5. Turniej piłki nożnej o mistrzostwo Gminy Załuski rozgrywany na boiskach w Karolinowie i Zdunowie.
6. Biegi przełajowe uczniów szkół podstawowych.
7. Turnieje bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
8. Przygotowania reprezentacji Gminy Załuski do udziału w Turnieju Miast i Gmin w Bodzanowie.
9. Współpraca z LKS Korona Karolinowo (drużyna seniorów występująca w B klasie ciechanowskiej) – 25 zawodników

10. Wspólnie z LKS Korona Karolinowo utworzenie szkółki piłkarskiej dla dzieci i młodzieży. (trenuje ok. 50 dzieci)

4.3.5 Infrastruktura rekreacyjna

W 2008 roku powstała piesza ścieżka przyrodniczo – dydaktyczna „Uroczysko Złotopolice” w miejscowości Złotopolice. Na ścieżce znajduje się 7 przystanków edukacyjnych:

- ✓ użytek ekologiczny
- ✓ rola lasu
- ✓ piętra lasu i ich mieszkańcy
- ✓ dokarmianie zwierzęcy
- ✓ rady na odpady
- ✓ drewno doskonały produkt
- ✓ ciekawostki z życia drzew

Na ścieżce organizowane są zajęcia terenowe dla uczniów ze szkół powiatu płońskiego, korzystają z niej również turyści odwiedzający Gminę Załuski. Koszt pieszej ścieżki wyniósł 20 000,00 w tym dotacja z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie 10 000,00 zł

W październiku 2009 roku istniejąca ścieżka piesza została rozbudowana o ścieżkę rowerową. Koszt inwestycji wyniósł 20 000,00 zł, a tym 10 000,00 zł pozyskano z WFOŚiGW w Warszawie. Utworzonych zostało kolejnych 5 stanowisk edukacyjnych. Długość całej ścieżki wynosi 10 km.

Na ścieżce znajduje się wyłączony drzewostan nasienny - WDN. Jest to jedyny taki drzewostan nasienny na Mazowszu. Drzewostan tworzą ponad stuletnie świerki, jego powierzchnia wynosi 21,37 ha. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że świerk rośnie tu poza obszarem swojego naturalnego zasięgu.

W 2011 r. została zrealizowana inwestycja pn. „Budowa szlaków rowerowych na terenie Gminy Załuski” dofinansowana również z WFOŚiGW w Warszawie.

W ramach zadania zostały wyznaczone i oznakowane 2 szlaki rowerowe, poprowadzone drogami publicznymi na terenie Gminy Załuski. Łączna długość tras to około 60 km. Szlaki prowadzą zarówno po drogach asfaltowych i żwirowych. Trasy oznakowano kierunkowskazami oraz na początku szlaku tablicami informacyjnymi z

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

mapą oraz opisem ciekawych miejsc, form przyrody i zabytków. Wydany został także folder promujący powstałe szlaki.

Koszt budowy szlaków rowerowych wyniósł 15793,20 zł w tym dotacja z WFOŚiGW w Warszawie 7000,00 zł

Szlak I prowadzi przez 16 miejscowości ze startem w Kroczewie, długość trasy około 30 km, czas przejazdu około 2 godziny;

Szlak II prowadzi przez 14 miejscowości, start trasy w Załuskach, długość trasy około 30 km, czas przejazdu około 2 godziny.

4.4 Oświata

Edukacja, jako kluczowy element kształtujący kapitał ludzki wymaga nieustannego monitoringu i reagowania w sytuacji występowania niekorzystnych zjawisk.

Na terenie Gminy funkcjonują dwa zespoły szkół ogólnokształcących w Szczytnie i Kroczewie edukujących na poziomie podstawowym i gimnazjalnym oraz dwie szkoły podstawowe w Kamienicy i Stróżewie. Dodatkowo w Kroczewie funkcjonuje publiczne przedszkole. W roku szkolnym 2012/2013 do w/w placówek uczęszczało 809 dzieci. Dodatkowo gmina wspiera edukację przedszkolną poprzez dotowanie niepublicznego przedszkola w Naborówcu i Karolinowie. Przedszkole w Karolinowie funkcjonuje w budynku po zamkniętej w 2010 r. szkole podstawowej. Zamknięcie szkoły było reakcją gminy popartą opinią Mazowieckiego Kuratora Oświaty na drastyczny spadek liczby uczniów w tej placówce.

Liczbę uczęszczających w poszczególnych placówkach w roku szkolnym 2012/2013 r. z podziałem na grupy edukacyjne obrazuje poniższa tabela.

Tabela 11. placówki, uczniowie

nazwa szkoły	Zerówka		Szkoła podstawowa						Gimnazjum						Razem	
	5 latki	6 latki	I klasa		II	III	IV	V	VI	I		II		III		
			5 latki	7 latki												
Zespół Szkół Ogólnokształcących w Szczytnie	17	15	19	7	19	22	21	28	24	20	22	28	27	18	19	306
Zespół Szkół Ogólnokształcących w Kroczewie	10	14	2	12	19	17	17	14	25	17	17	16	15	13	15	223

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

Szkoła Podstawowa w Kamienicy	17	16	2	8	21	23	21	13	12	-	-	-	133			
Szkoła Podstawowa w Stróżewie	8	13	2	9	18	16	19	20	17	-	-	-	122			
Razem	52	58	25	36	77	78	78	75	78	37	39	44	42	31	34	784
										76	86	65				
Przedszkole w Kroczewie	25				Razem 809											

źródło: Gmina

Współczynnik solaryzacji na poziomie podstawowym i gimnazjalnym utrzymuje się na prawidłowym poziomie. Dla gminy Załuski przekracza on 100% wyrażony zarówno w wartości brutto ja i netto.

Współczynnik skolaryzacji brutto jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej, jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Współczynnik skolaryzacji netto jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej, jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Tabela 12. współczynnik skolaryzacji wg gmin powiatu płońskiego

Jednostka terytorialna	współczynnik skolaryzacji brutto		współczynnik skolaryzacji netto	
	szkoły podstawowe	gimnazja	szkoły podstawowe	gimnazja
	2012	2012	2012	2012
	%	%	%	%
Powiat płoński	101,60	100,91	97,60	95,46
Płońsk m	123,05	138,37	119,68	131,43
Raciąż m	140,43	144,44	138,63	137,65
Baboszewo	97,54	96,07	94,21	90,03
Czerwińsk nad Wisłą	99,40	104,06	90,42	95,20
Dzierżążnia	95,76	80,99	93,22	78,17
Joniec	100,00	103,45	88,61	89,66
Naruszewo	105,32	104,08	102,28	96,33
Nowe Miasto	90,44	83,55	85,66	82,24
Płońsk	50,54	39,86	48,01	38,49
Raciąż	86,85	83,59	83,37	80,50
Sochocin	94,99	81,77	93,04	78,65
Załuski	117,02	105,02	111,78	100,46

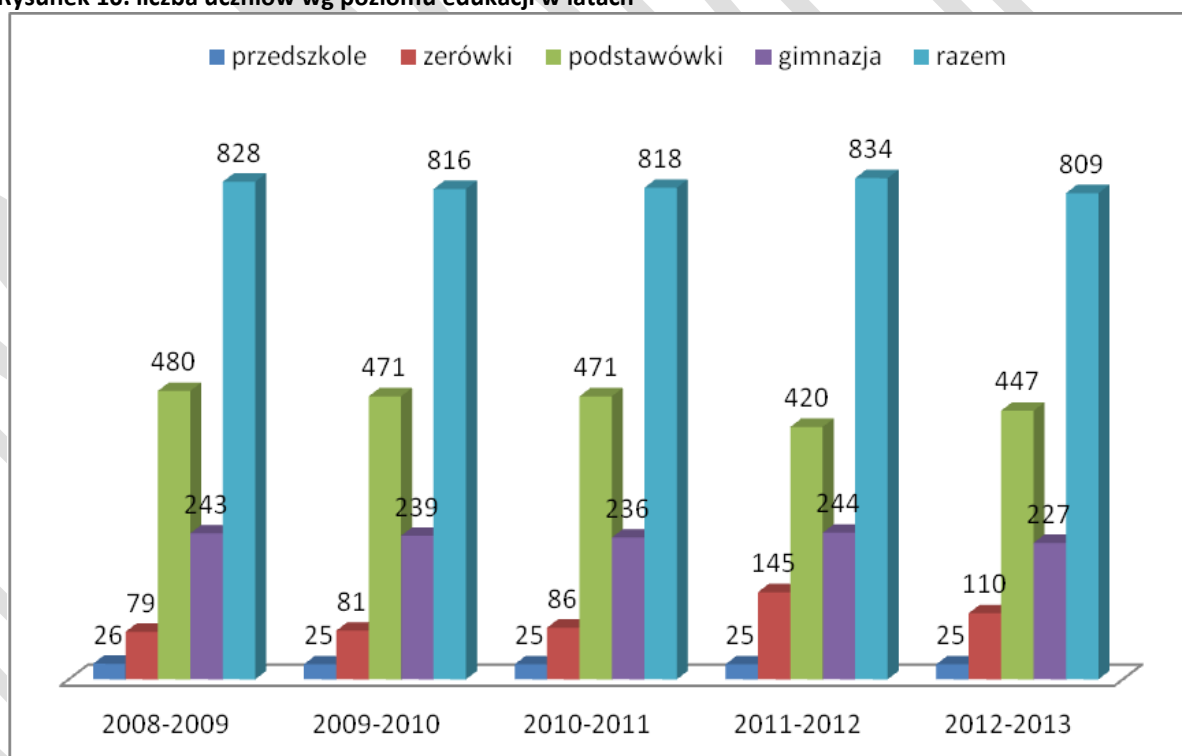
źródło: GUS

Analizując dane dotyczące liczby dzieci objętych obowiązkiem edukacyjnym na przestrzeni 5 ostatnich lat nie zauważa się żadnego wyraźnego trendu, który

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

charakteryzowałby ten obszar. Jedyne, na co można zwrócić uwagę to efekt zmian dotyczących obniżenia wieku szkolnego. Od roku szkolnego 2011/2012 w klasach zerowych zauważa się znaczny wzrost liczby dzieci. Merytoryczny efekt tych zmian będzie można wkrótce ocenić poprzez stosowne analizy. Niemniej jednak już teraz wiadomo, że czynników determinujących ostateczny obraz wprowadzonych reform jest wiele, poczynając od programu kształcenia, kompetencji kadry pedagogicznej po warunki techniczne itd. Poprawę wyżej wymienionych czynników może wspierać gmina. Można dzięki temu wpływać chociażby na poprawę adaptacji dzieci rozpoczynających edukację i w tym względzie minimalizować wszelkie negatywne skutki w różnicy gotowości poszczególnych dzieci do podjęcia nauki.

Rysunek 10. liczba uczniów wg poziomu edukacji w latach

źródło: Gmina

Jak wynika z informacji o stanie realizacji zadań oświatowych¹ corocznie sporządzanych przez gminę Załuski widać, że gmina znaczną część środków przeznaczona na dokonywanie remontów placówek oświatowych. Niestety subwencja

¹

Informacje o stanie realizacji zadań oświatowych za lata 2008 - 2013 sporządzone na podstawie art. 5a ust. 4 ustawy o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r.

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

oświatowa przekazywana z budżetu centralnego jest niewystarczająca i musi być uzupełniana środkami własnymi Gminy czasami w wysokości przekraczającej 20 % wydatków szkół.

Tabela 13. wydatki szkół

SZKOŁA	Od 1 września 2012 r.	Od 1 stycznia 2013 r.	RAZEM
	Do 31 grudnia 2012 r.	Do 31 sierpnia 2013 r.	
ZSO Kroczewo	672814,27	1576068,64	2248882,91
ZSO Szczytno	862342,02	1791376,76	2653718,78
SP Kamienica	341317,17	796254,79	1137571,96
SP Stróżewo	336008,89	757510,70	1093519,59
Przedszkole w Kroczewie	90619,70	184822,24	275441,94
RAZEM	2303102,05	5106033,13	7409135,18

źródło: Gmina

Subwencja w 2012/2013 r. przekazana na rzecz zadań oświatowych Gminy Załuski wyniosła 5 644 180 zł.

Poza sztywnymi wydatkami oświatowymi Gmina wspiera również niżej wymienione zadania:

- ✓ finansowanie biblioteki,
- ✓ wyżywienie dla uczniów,
- ✓ wyprawki szkolne,
- ✓ dowóz dzieci,
- ✓ program stypendialny,
- ✓ dokształcanie młodocianych pracowników,
- ✓ organizacja ferii

Szkoły wspierają uczniów i często mobilizują ich do udziału w zawodach sportowych lub olimpiadach wiedzy, przynosi to wymierne efekty w postaci sukcesów dzieci szczególnie w sporcie.

Pomimo podejmowanych działań aktywizujących i wspierających edukację dzieci można zauważyć po analizie wyników egzaminów gimnazjalnych² że w tym obszarze jest jeszcze wiele do zrobienia. Wyniki egzaminów uczniów gimnazjów gminnych oscylują wokół średniej w powiecie Płońskim, lecz wykazują dość dużą różnicę między sobą. W związku z powyższym niezbędne jest wzmocnienie prowadzonych już zadań wspierających szkoły oraz młodzież. Dodatkowo należy rozważyć wypracowanie nowych mechanizmów, które będą skutkowały wzrostem wyników egzaminacyjnych i zniwelują różnice w poziomie nauczania. Warto wspierać szczególnie obszar nauk ścisłych w tym rozwijanie wiedzy informatycznej.

Ośrodkiem wspierającym działania edukacyjne jest Gminna Biblioteka. Dodatkowo celem działalności biblioteki jest zaspokajanie potrzeb kulturalnych i informacyjnych mieszkańców Gminy Załuski oraz czynny udział w akcjach upowszechniających kulturę i wiedzę.

W ramach swojej działalności biblioteka nieustannie rozwija się. W 2010 roku zakupiono meble biblioteczne a w 2011 r. przeprowadzono remont pomieszczeń bibliotecznych. Dodatkowo wyposażono bibliotekę w 10 zestawów komputerowych w ramach programu „Likwidacja barier wykluczenia cyfrowego na obszarze Gminy Załuski”. Z komputerów i internetu korzystają bezpłatnie mieszkańcy gminy Załuski. W 2013 rok skomputeryzowano czynności biblioteczne wprowadzając elektroniczne katalogi i ewidencje.

Biblioteka oprócz działalności podstawowej prowadzi dodatkowe działania kulturalne mające na celu zainteresowanie literaturą oraz zachęcenie do częstego korzystania z usług biblioteki.

4.5 Bezpieczeństwo publiczne

Niezbędnym dla prawidłowego rozwoju elementem jest również bezpieczeństwo mieszkańców. Bez zapewnienia poczucia nadzoru nad mieniem, zdrowiem i życiem trudno jest mówić o budowaniu atrakcyjności miejsca pod względem osadniczym. Poza właściwym udziałem służb policji oraz medycznych w zapewnieniu bezpieczeństwa nie do przecenienia jest tu rola i działalność miejscowych jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych.

² Informacja o realizacji zadań oświatowych za rok szkolny 2012/2013

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

Na terenie Gminy Załuski funkcjonuje 5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych: Kroczewo, Nowe Wrońska, Smulska, Szczytno oraz Załuski, z czego OSP Nowe Wrońska jest włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego KSRG. Przy jednostce OSP Załuski działa Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza, której członkowie stanowią istotny potencjał dla zasilania szeregów strażaków ochotników.

Jednostki OSP z terenu Gminy Załuski skupiają w swych szeregach łącznie 137 członków, w tym 126 zwyczajnych (czynnych), 9 honorowych oraz 7 członków MDP Załuski.

Na terenie Gminy Załuski znajduje się 5 strażnic, 4 strażnice to obiekty o bardzo dobrym stanie technicznym: strażnica w Kroczewie zmodernizowana w 2009 r.; strażnica w Nowych Wrońskach, której budowę zakończono w 2011r.; strażnica w Szczytnie ostatni remont przeprowadzono w 2012r.; budynek strażnicy w Załuskach wyremontowano na przełomie 2013/2014 roku.

Jednostki wyposażone są w 5 samochodów ratowniczo - gaśniczych: 1 – ciężki (MMR >14 t.), 3 – średnie (7,5 t. < MMR <14 t.) oraz 1 lekki (2 t. < MMR < 7,5t.).

Na stanie OSP znajduje się również specjalistyczny sprzęt, m.in. 11 motopomp, 5 pilarek do drewna, 1 piła do betonu i stali, 5 agregatów prądotwórczych. Jednostki wyposażone są również w środki łączności. Mają do swojej dyspozycji 5 radiostacji samochodowych i 3 nasobnych - marki Motorola.

W 2013 roku jednostki OSP z terenu Gminy Załuski uczestniczyły w 59 akcjach ratunkowych, w tym: OSP Kroczewo – 9, OSP Nowe Wrońska – 39, OSP Szczytno – 8 oraz OSP Załuski 3 wyjazdy do akcji. Oprócz działalności ściśle strażackiej druhowie aktywnie włączają się w prace na rzecz społeczności lokalnej (m. in. pomagają przy organizacji Festiwalu Truskawki).

Strażacy chętnie uczestniczą w organizowanych cyklicznie zawodach sportowo- pożarniczych oraz turnieju tenisa stołowego. Dla najmłodszych Zarząd Oddziału Gminnego Związku OSP RP corocznie przygotowuje Turniej Wiedzy Pożarniczej, uczniowie z sukcesami reprezentują Gminę w etapach powiatowych oraz wojewódzkich turnieju.

Na utrzymanie Ochotniczych Straży Pożarnych w 2014 roku w budżecie Gminy zarezerwowano środki w wysokości 396 800 zł, w tym 150 000zł na zakup nowego samochodu ratowniczo-gaśniczego. Kwota ta, co roku sukcesywnie wzrasta, a z zabezpieczonych środków finansowane jest bieżące utrzymanie jednostek, doposażenie w nowy sprzęt oraz remonty i rozbudowy gminnych remiz.

W gminie funkcjonuje również Zespół Zarządzania Kryzysowego reagującego w stanach nagłego zagrożenia bezpieczeństwa głównie ze strony pogarszających się warunków atmosferycznych, ale nie tylko. Zarządzanie kryzysowe odbywa się między innymi poprzez:

- Bieżąca aktualizacja dokumentów.
- Udział w naradach i posiedzeniach organizowanych przez Starostwo Powiatowe w Płońsku.
- Przygotowanie i uzgadnianie ze Starostwem Powiatowym w Płońsku oraz Mazowieckim Urzędem Wojewódzkim, dokumentów dot. szkoleń obronnych, oraz bezpieczeństwa obywateli.
- Stałe utrzymanie sił i środków w gotowości (głównie OSP i Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego), w razie wystąpienia sytuacji kryzysowej spowodowanej m.in. złymi warunkami atmosferycznymi (silny wiatr, podtopienia, śnieżyce)
- Udział Wójta, Przewodniczącego Rady, oraz pracownika ds. sportu oraz zarządzania kryzysowego w obradach Komisji Porządku Publicznego Powiatu Płońskiego.

4.6 Opieka społeczna

Gmina dość mocno angażuje się w rozwiązywanie problemów osób i rodzin w radzeniu sobie w trudnych sytuacjach życiowych. Sprawy te prowadzi za pośrednictwem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Załuskach. Z danych ośrodka wynika, że wydatki na pomoc społeczną corocznie wzrastają. Niestety budżet gminy jest tu obciążany dodatkowo, ponieważ dotacje z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego maleją. Powoduje to konieczność angażowania coraz większych środków własnych. Z dotacji Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego pokrywane w całości są jedynie wydatki na świadczenia rodzinne i pielęgnacyjne, oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego. W części dofinansowywane są zadania własne, przede wszystkim na pomoc państwa w zakresie dożywiania, ale również na zasiłki stałe i okresowe, oraz składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne opłacane za niektóre osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej.

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

Tabela 14. udzielona pomoc w latach

źródło	pomoc przekazana w latach			
	2010	2011	2012	2013
dotacja wojewody	1 761 243,01 zł	1 891 402,55 zł	1 790 346,48 zł	1 788 919,26 zł
środki gminy	158 169,13 zł	278 725,35 zł	477 283,67 zł	543 445,93 zł
razem	1 919 412,14 zł	2 170 127,90 zł	2 267 630,15 zł	2 332 365,19 zł

źródło: Gmina

Z danych GOPS w Załuskach wynika, że liczba osób, którym przyznawane są świadczenia sukcesywnie rośnie. Jest to niepokojące biorąc pod uwagę fakt, że nie wzrasta liczba osób zameldowanych a w niektórych latach wykazuje ona również nieznacznie spadki.

Tabela 15. liczba osób objęta pomocą

wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
liczba mieszkańców	5692	5680	5686	5669
liczba osób, którym przyznano świadczenia	269	315	328	381
liczba osób w rodzinach	469	523	536	626

źródło: Gmina

W tym miejscu należy jednak zaznaczyć, że zakres świadczonej pomocy jest bardzo szeroki i obejmuje wiele form zestawionych poniżej. Niepokój budzą dane dotyczące dożywiania gdzie w 2013 r. w tym zakresie pomocy potrzebowało aż 234 osoby ze 111 rodzin. Są to wydatki niezbędne do walki ze skutkami biedy, lecz ich wielkość wskazuje jednocześnie na konieczność podejmowania działań i wprowadzenie mechanizmów zapobiegających powstawaniu takich zjawisk jak ubóstwo, dziedziczenie biedy, niezaradność itp.

Tabela 16. formy udzielanych świadczeń

forma pomocy	2011		2012		2013	
	liczba	kwota	liczba	kwota świadczeń	liczba	kwota świadczeń

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

	osób	świadczeń	osób		osób	
zasiłki stałe	15	52 568,00 zł	14	59 163,00 zł	14	68 222,00 zł
zasiłki okresowe	14	12 756,00 zł	17	12 437,00 zł	18	10 989,00 zł
zasiłki celowe	123	64 224,00 zł	123	64 852,00 zł	146	74 278,00 zł
specjalistyczne usługi opiekuńcze	2	16 835,00 zł	2	18 000,00 zł	1	8 208,00 zł
dom pomocy społecznej	2	49 892,00 zł	2	52 923,00 zł	3	67 036,00 zł
dożywianie	179	72 388,00 zł	208	101 381,00 zł	234	106 582,00 zł
usługi opiekuńcze własne	7	43 991,00 zł	8	38 933,00 zł	6	39 138,00 zł

źródło: Gmina

Tabela 17. świadczenia rodzinne

forma świadczenia	2013	
	wydatki	liczba świadczeń
Zasiłki rodzinne	614 547,00	6158
Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	299 294,00	2886
urodzenia dziecka	32 000,00	32
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	28 494,00	74
samotnego wychowywania dziecka	49 980,00	278
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	11 280,00	146
rozpoczęcia roku	38 700,00	387
podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	37 960,00	708
wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	100 880,00	1261
Zasiłki pielęgnacyjne	189 108,00	1236
Świadczenie pielęgnacyjne	88 106,00	157
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	51 000,00	51
Dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego	6 600,00	66
Specjalny zasiłek opiekuńczy	4 021,00	8
Razem	1 252 676,00	10562

źródło: Gmina

Gmina poza wsparciem finansowym realizowanym w ramach szeroko pojętej opieki społecznej wdraża również działania prewencyjne. W 2011 roku został powołany Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

Rodzinie, w którego skład weszli przedstawiciele: Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Służby Zdrowia, Organizacji Pozarządowej, Oświaty oraz Kurator Sądowy.

Każdego roku odbywają się cztery spotkania Zespołu, udokumentowane protokołami i listami obecności. Podczas spotkań omawiane są sytuacje poszczególnych rodzin, w których prowadzona była procedura „Niebieska Karta”, jak również ogólne tematy dotyczące zjawiska przemocy i pracy Zespołu. Bezpośrednio do pracy z rodzinami, dotkniętymi przemocą powoływane są grupy robocze. Skład grup roboczych uzależniony jest od potrzeb rodziny, w której prowadzona była procedura „Niebieska Karta”. W pracach grup roboczych uczestniczyli przede wszystkim pracownicy socjalni, dzielnicowi, pielęgniarka i pedagodzy szkolni.

Zespół Interdyscyplinarny realizował również działania zawarte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2015. W tym zakresie prowadzony jest zakup i dystrybucja materiałów informacyjnych oraz szkolenia tematyczne podnoszące kompetencje osób zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie. W szkoleniach biorą udział pedagodzy szkolni, wychowawcy, członkowie GKRPA, pracownicy GOPS, dzielnicowy oraz pielęgniarka.

Dobra współpraca i wymiana spostrzeżeń przedstawicieli instytucji pracujących w Zespole Interdyscyplinarnym pozwoliła na podejmowanie szybkich, niepowielających się działań. Bezpośredni sposób przekazywania informacji usprawnił pracę osób zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy.

Od 2013 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z Bankiem Żywności w Ciechanowie.

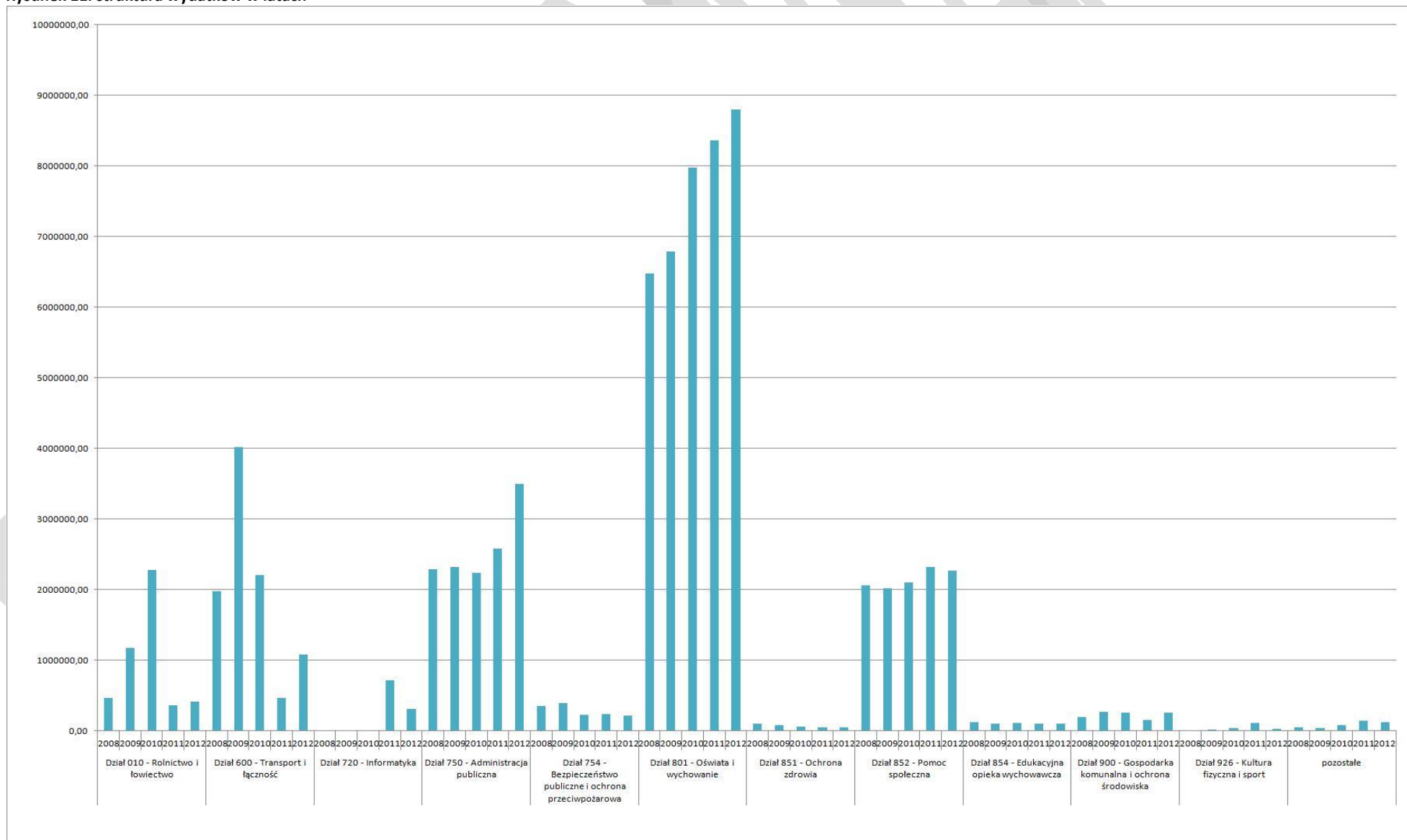
Z produktów spożywczych pozyskanych z Banku Żywności w Ciechanowie w roku 2013 z terenu Gminy Załuski skorzystały 152 rodziny w tym 525 osób. Bank Żywności w Ciechanowie przekazał 9876,6 kg produktów spożywczych, (w tym 704,20 kg, jako produkty dodatkowe serki, napoje, twarogi itp.

W ramach dodatkowych działań podejmowanych przez GOPS w Załuskach warto wymienić organizowanie od kilku lat spotkań opłatkowych dla osób samotnych, niepełnosprawnych i starszych. W zorganizowaniu tego typu spotkań pomagają również szkoły i uczniowie, poprzez przygotowywanie posiłków, dekoracji i części artystycznej. W 2013 roku zorganizowano również dla tych osób wycieczkę do Niepokalanowa.

4.7 Budżet

Pomimo stosunkowo niewielkiego budżetu Gmina realizuje wszystkie podstawowe funkcje bez narażenia się na przekroczenie wskaźników zadłużenia. Stabilność w realizacji budżetu jest pozytywna niemniej jednak bardziej odważne planowanie nakładów finansowych w poszczególnych działach może stać się zasadniczym czynnikiem pobudzającym lokalny rozwój. Jak widać z poniższego zestawienia wydatki Gminy są mało zróżnicowane. Można tu zauważyć brak wydatków w zakresie turystyki, hoteli i restauracji czy nauki. Jednak z wyżej wspomnianego powodu bardziej interesujący jest fakt, że w działach ochrona zdrowia, kultura fizyczna i sport, edukacyjna opieka wychowawcza, przetwórstwo przemysłowe czy leśnictwo wydatki są w śladowych niemal ilościach. Być może to charakter gminy powoduje brak konieczności ponoszenia wydatków w wymienionych działach. Należy jednak rozważyć przesunięcia środków w miarę możliwości, na zadania, które pozwolą rozwiązywać miejscowe problemy wskazane niniejszą strategią lub będą motorem do szybszego rozwoju Gminy.

Rysunek 11. struktura wydatków w latach

Realizacja budżetu a co za tym idzie wykonanie zaplanowanych zadań w poszczególnych latach przebiega skutecznie. Uwzględniając oczywiście uchwały zmieniające w trakcie roku budżetowego, jak wskazuje % wykonania zarówno po stronie wydatków jak i dochodów można pozytywnie ocenić sposób planowania finansowego oraz zadaniowego. Świadczyć to może o stabilności finansowej Gminy i pozwala na podejmowanie coraz śmielszych działań prorozwojowych. Oczywiście budżet nie jest wystarczający, aby zapewnić szybka realizację zadań niezbędnych dla rozwiązania wszystkich problemów dla tego też tak ważne jest angażowanie środków zewnętrznych. Poniższe zestawienia obrazują realizację budżetu na przestrzeni ostatnich pięciu lat.

Tabela 18. realizacja budżetu 2009 r

Dochody	Plan	Wykonanie	%
Dochody własne	5231344,00	5263725,36	100,62
Dotacje na zadania zlecone gminom	1805061,00	1805061,00	100,00
Dotacje na zadania własne gminom	204641,42	202258,45	98,84
Subwencje	5916685,00	5916685,00	100,00
Dotacje rozwojowe	80134,72	77907,36	97,22
Wpływy z tytułu pomocy finansowej i dotacje na zadania własne (inwestycje i zakupy inwestycyjne)	1950829,00	1950829,00	100,00
Razem dochody bieżące	15188695,14	15216466,17	100,18
Wydatki w tym:	12727561,45	12428495,65	97,65
dotacja dla Biblioteki	31800,00	31800,00	100,00
Wydatki majątkowe	5093133,69	5070679,24	99,55
Ogółem wydatki	17820695,14	17499174,89	98,20

źródło: Gmina

Tabela 19. realizacja budżetu 2010 r.

Dochody	Plan	Wykonanie	%
Dochody własne	5860419,00	5956115,36	101,63
Dotacje na zadania zlecone gminom	1992358,00	1981715,95	99,47
Dotacje na zadania własne gminom	254615,00	253903,60	99,72
Subwencje	6701797,00	6701797,00	100,00
Środki europejskie	107775,51	94422,56	87,61
Inne środki na dof. zadań bieżących	16748,00	16748,00	100,00
Wpłata z niewykorzystanych środków	0,00	0,00	100,00
Razem dochody bieżące	14933712,51	15004702,47	100,48
Dochody majątkowe	Plan	Wykonanie	%
Dotacje oraz pomoc finansowa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych	67000,00	67000,00	100,00
Przekształcenie użytkowania wieczystego w prawo własności	100,00	115,90	115,90
Sprzedaż nieruchomości	1735,00	1735,20	100,01
wpłata z niewykorzystanych środków przekazanych na wydatki niewygasające-inwestycje	69497,05	69497,05	100,00

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

Razem dochody majątkowe	138332,05	138348,15	100,01
Ogółem dochody	15072044,56	15143050,62	100,47
Wydatki	Plan	Wykonanie	%
Wydatki jednostek budżetowych, w tym:	11536009,09	10721087,39	92,94
wynagrodzenia i składki od nich naliczane	7772402,60	7572625,62	97,43
wydatki związane z realizacją ich zadań statutowych	3763606,49	3148461,77	83,66
Dotacje na zadania bieżące	75000,00	74906,16	99,87
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	2207811,03	2163035,86	97,97
Wydatki na programy finansowane z udziałem Śródków, o których mowa w art. 5 ust.1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych	118678,56	103759,06	87,43
Obsługa długu jednostek samorządu terytorialnego	90843,18	82104,95	90,38
razem wydatki bieżące	14028341,86	13144893,42	93,70
Wydatki majątkowe	5086175,46	4788921,28	94,16
Inwestycje i zakupy inwestycyjne, w tym:	5086175,46	4788921,28	94,16
na programy finansowane z udziałem Śródków, o których mowa w art. 5 ust 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych	2114085,11	2113812,07	99,99
razem wydatki	5086175,46	4788921,28	94,16
Ogółem wydatki	19114517,32	17933814,70	93,82

źródło: Gmina

Tabela 20. realizacja budżetu 2011 r.

Dochody	Plan	Wykonanie	%
Dochody własne	6261431,22	6395582,33	102,14
Dotacje na zadania zlecone gminom	2096984,87	2096915,48	100
Dotacje na zadania własne gminom	208293	207509,1	99,62
Subwencje	7066584	7066584	100
Środki europejskie	1236789,42	868723,19	70,24
Inne środki na dof. zadań bieżących	1100	1100	100
Wpłata z niewykorzystanych środków	39650	39650	100
Razem dochody bieżące	16910832,51	16676064,1	98,61
Dochody majątkowe	Plan	Wykonanie	%
Dotacje oraz pomoc finansowa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych	58000	58000	100
Sprzedaż nieruchomości	3688	3688	100
Środki europejskie	2186296	2178136	99,63
Inne środki na dof. zadań inwest.	5000	5000	100
Razem dochody majątkowe	2252984	2244824	99,64
Ogółem plan dochodów	19163816,51	18920888,1	98,73
Wydatki	Plan	Wykonanie	%
Wydatki jednostek budżetowych, w tym:	12745270,81	11633603,63	91,28
wynagrodzenia i składki od nich naliczane	8325386,35	8044720,2	96,63
wydatki związane z realizacją ich zadań statutowych	4419884,46	3588883,43	81,2
Dotacje na zadania bieżące	247920	239841,91	96,74
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	2367632,06	2350019,6	99,26
Wydatki na programy finansowane z udziałem Śródków, o których mowa w art. 5 ust.1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych	1386773,02	1103657,4	79,58
Obsługa długu jednostek samorządu terytorialnego	168700	142684,49	84,58
razem wydatki bieżące	16916295,89	15469807,03	91,44914

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

Wydatki majątkowe	Plan	Wykonanie	%
Inwestycje i zakupy inwestycyjne, w tym:	1038381,72	624420,55	60,13
na programy finansowane z udziałem Śródków, o których mowa w art. 5 ust 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych	5400	0	0
razem wydatki majątkowe	1038381,72	624420,55	60,13
ogółem wydatki	17954677,61	16094227,58	89,638076

źródło: Gmina

Tabela 21. realizacja budżetu 2012 r.

Dochody	Plan	Wykonanie	%
Dochody własne	7666228,73	7602866,07	99,17
Dotacje na zadania zlecone gminom	1994799,4	1994430,29	99,98
Dotacje na zadania własne gminom	227771	226338,45	99,37
dotacja dla biblioteki	4500	4500	100
Subwencje	7321766	7321766	100
Środki europejskie	532320,73	507322,39	95,30
Inne środki na dof. zadań bieżących	16170	16170	100
	4246,4	4246,4	100
Wpłata z niewykorzystanych środków	31054	31054	100
Razem dochody bieżące	17798856,30	17708693,60	99,49
Dochody majątkowe	Plan	Wykonanie	%
Dotacje oraz pomoc finansowa na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych	50000	50000	100
przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności	63010	62967,90	99,93
sprzedaż środka trwałego	800	800	100
Środki europejskie	10194,86	10194,86	100
Razem dochody majątkowe	124004,86	123962,76	99,96
Ogółem plan dochodów	17922861,10	17832656,40	99,49
Wydatki	Plan	Wykonanie	%
Wydatki jednostek budżetowych, w tym:	13198869,77	12188151,12	92,34
wynagrodzenia i składki od nich naliczane	8453754,52	8306099,51	98,25
wydatki związane z realizacją ich zadań statutowych	4745115,25	4008511,18	84,48
Dotacje na zadania bieżące	319800,00	319789,80	100,00
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	2269466,41	2244523,52	98,90
Wydatki na programy finansowane z udziałem Śródków, o których mowa w art. 5 ust.1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych	823514,85	767274,90	93,17
Obsługa długu jednostek samorządu terytorialnego	126472,00	126459,57	99,99
razem wydatki bieżące	16738123,03	15772658,48	94,23
Wydatki majątkowe	Plan	Wykonanie	%
Inwestycje i zakupy inwestycyjne, w tym:	1849425,53	1653527,35	89,41
na programy finansowane z udziałem Śródków, o których mowa w art. 5 ust 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych	248350,02	65418,29	26,34
razem wydatki majątkowe	1849425,53	1653527,35	89,41
ogółem wydatki	18587548,56	17426185,83	93,75

źródło: Gmina

Tabela 22. realizacja budżetu 2013 r.

Dochody	Plan	Wykonanie	%
---------	------	-----------	---

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

Dochody własne	7878749,30	8129856,62	103,19
Dotacje na zadania zlecone gminom	1992249,08	1992224,82	100,00
Dotacje na zadania własne gminom	297254,00	296934,20	99,89
dotacja dla biblioteki	4500,00	4500,00	100,00
Subwencje	7166935,00	7166935,00	100,00
Środki europejskie	720946,13	719715,06	99,83
Inne środki na dof. zadań bieżących	136114,00	124671,23	91,59
Wpłata z niewykorzystanych środków	5781,00	5781,00	100,00
Razem dochody bieżące	18202528,51	18440617,93	101,31
Dochody majątkowe	plan	wykonanie	%
przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności	48000,00	45608,30	95,02
Środki europejskie	21773,47	0,00	0,00
Razem dochody majątkowe	69773,47	45608,30	65,37
Ogółem plan dochodów	18272301,98	18486226,23	101,17
Wydatki	Plan	Wykonanie	%
Wydatki jednostek budżetowych, w tym:	13869763,95	12778223,32	92,13
wynagrodzenia i składki od nich naliczane	8763250,85	8572364,51	97,82
wydatki związane z realizacją ich zadań statutowych	5106513,10	4205858,81	82,36
Dotacje na zadania bieżące	564000,00	556658,56	98,70
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	2305653,73	2289106,66	99,28
Wydatki na programy finansowane z udziałem Śródków, o których mowa w art. 5 ust.1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych	372875,87	346681,99	92,98
Obsługa długu jednostek samorządu terytorialnego	13800,00	112923,46	818,29
razem wydatki bieżące	17126093,55	16083593,99	93,91
Wydatki majątkowe	plan	wykonanie	%
Inwestycje i zakupy inwestycyjne, w tym:	1560785,77	1218011,92	78,04
na programy finansowane z udziałem Śródków, o których mowa w art. 5 ust 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych	922378,25	894707,28	97,00
razem wydatki majątkowe	1560785,77	1218011,92	78,04
ogółem wydatki	18686879,32	17301605,91	92,59

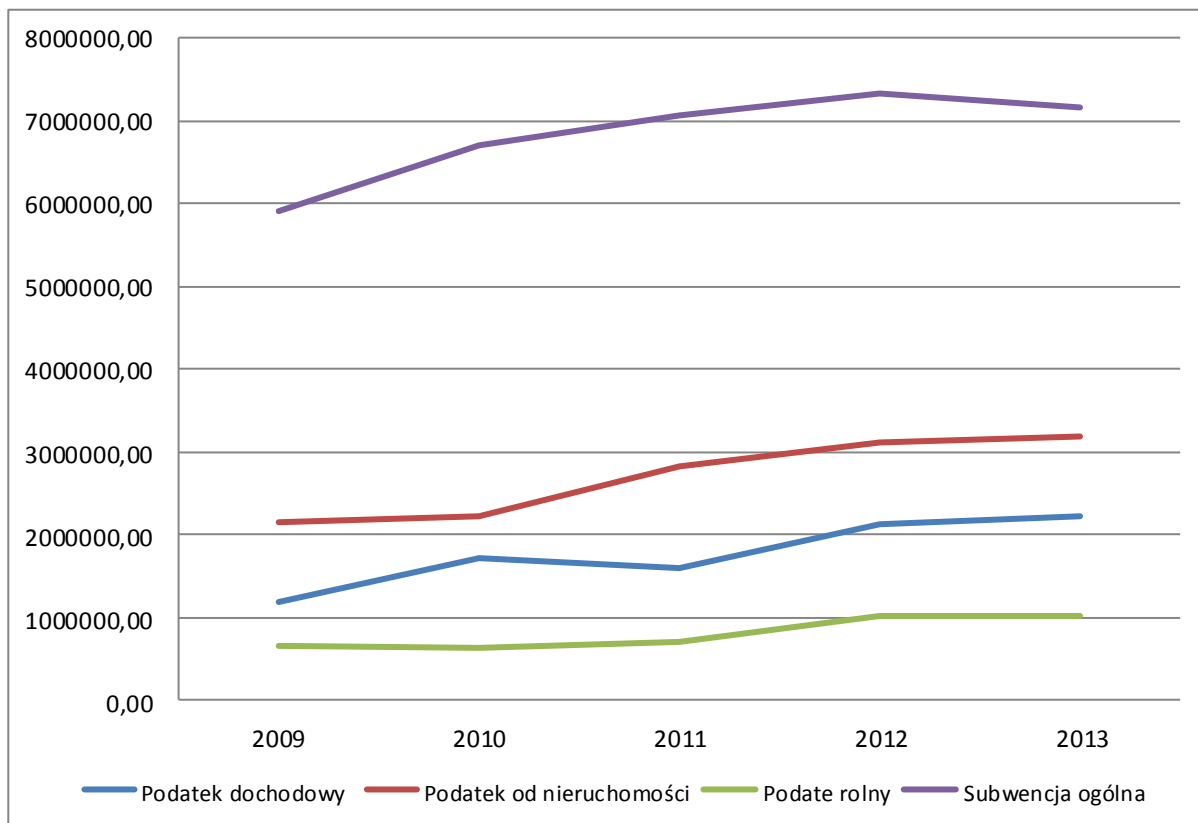
źródło: Gmina

Głównymi źródłami zasilającymi budżet gminy są podatki w tym podatek rolny, podatek od nieruchomości, dochodowy od osób fizycznych oraz subwencja ogólna z budżetu Państwa na realizację zadań własnych szczególnie w obszarze oświaty. Pomimo tego, że wpływy do budżetu z w/w tytułów z roku na rok są większe to ich przyrost jest niewspółmierny do rosnących potrzeb i kosztów z nimi związanych. Dodatkowo subwencja ogólna z budżetu Państwa w 2013 r. była mniejsza niż w roku poprzednim przy rosnących wydatkach związanych z oświatą i opieką społeczną.

Pocieszeniem jest jedynie fakt, że pomimo globalnego kryzysu gospodarczego trwającego od 2008 r. wpływy z podatków w tym z podatku dochodowego od osób fizycznych rosną. Pocieszające jest tu jednak nie tylko, że powiększa się budżet

gminy a głównie to, że mieszkańcy gminy poradzili sobie z trudną sytuacją osiągając wolny, lecz stały wzrost dochodów.

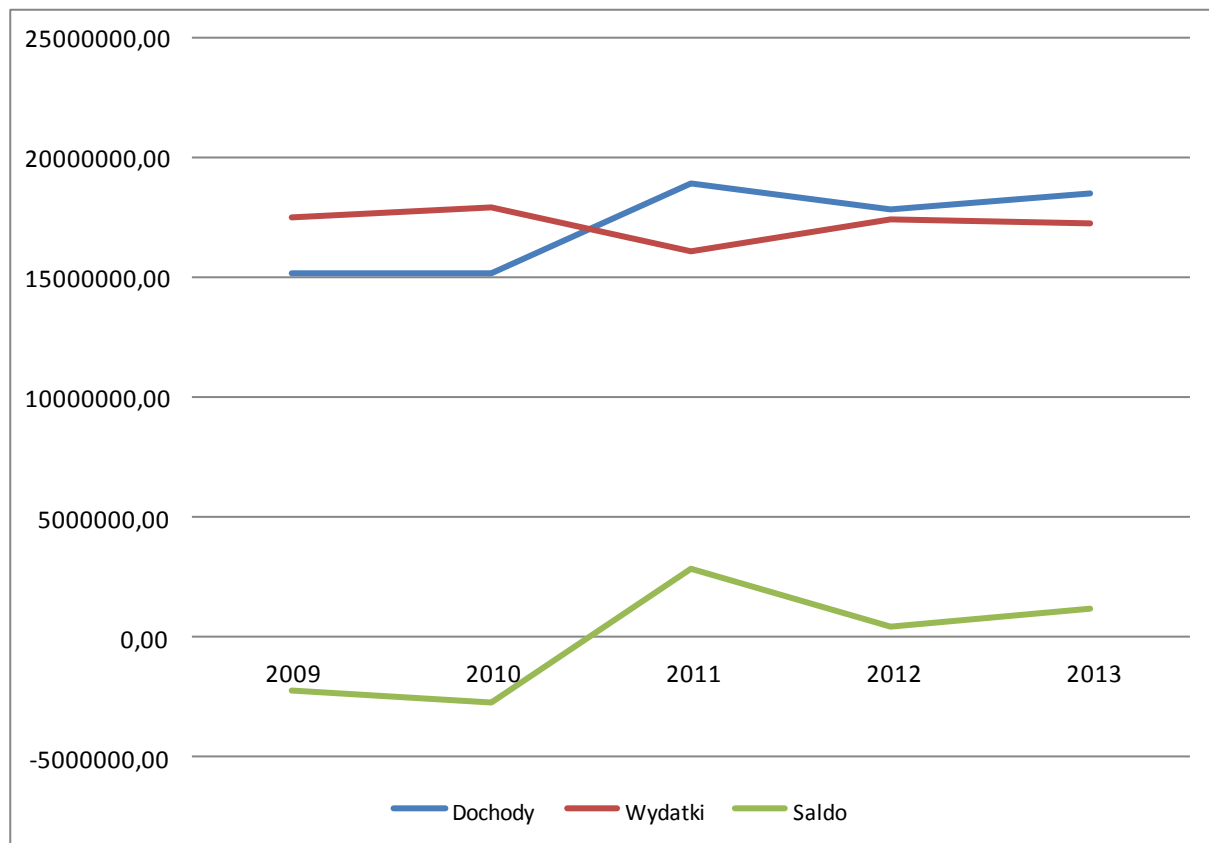
Rysunek 12. główne źródła dochodów w latach

źródło: Gmina

Relacja dochodów do wydatków jest dość zróżnicowana w poszczególnych latach. Do 2010 r. budżet gminy zamykał się ujemnym saldem wykazując deficyt. Niemniej jednak już w 2011 r. nastąpiło odwrócenie sytuacji, dzięki czemu zaplanowane i wykonane dochody przewyższyły wydatki wskazując nadwyżkę ponad 2,8 mln zł. Spowodowana była ona wpływami ze zrealizowanych i zakończonych w roku budżetowym inwestycji, dla których zobowiązania zaciągnięte były w latach ubiegłych. Nadwyżka budżetowa, choć mniejszą odnotowano w sprawozdaniach finansowych również w 2012 r. i 2013 r. Dzięki nim można było zrealizować zobowiązania kredytowe i pożyczkowe zaciągane w celu realizacji chociażby prorozwojowych zadań inwestycyjnych.

Rysunek 13. relacja dochodów do wydatków w latach

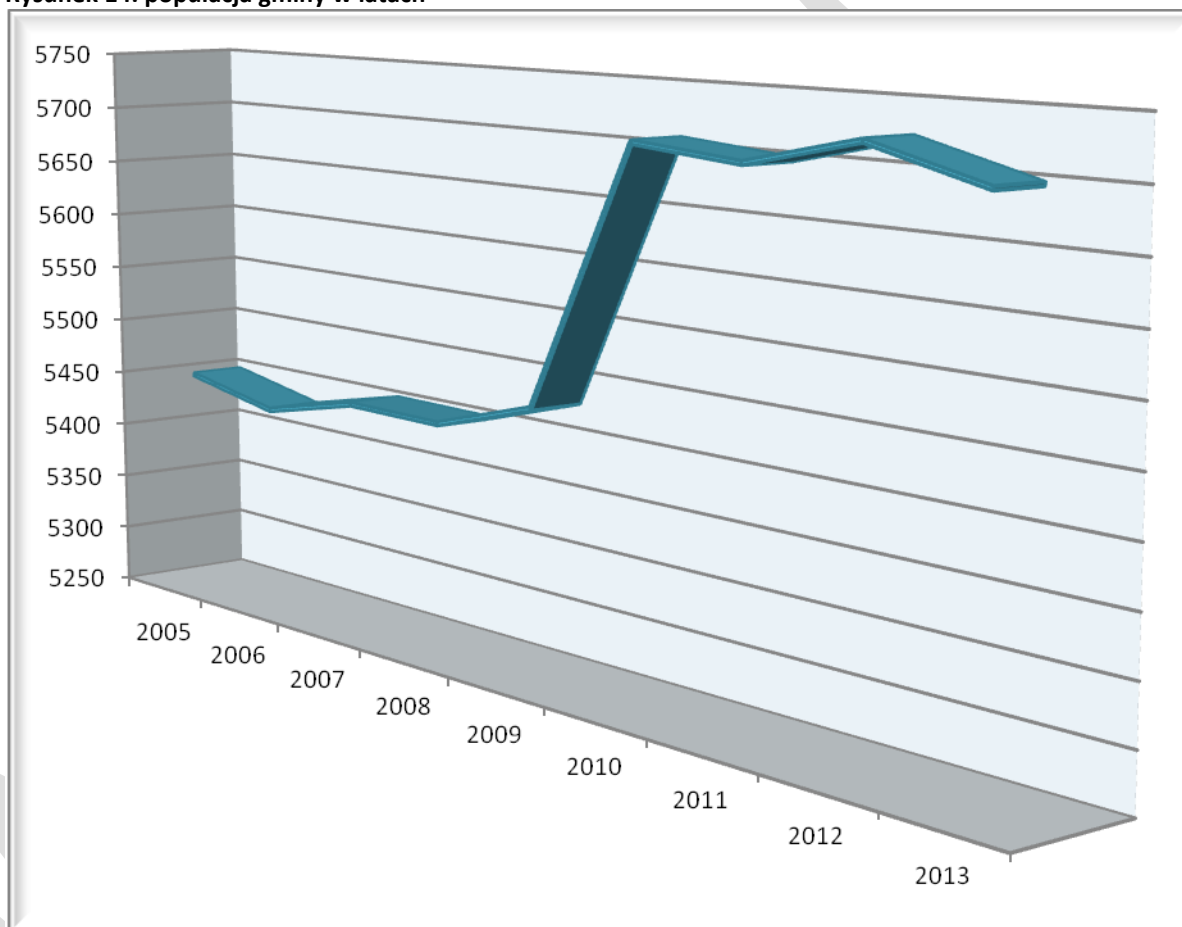

źródło: Gmina

5. Diagnoza

Kluczowa z punktu widzenia diagnozy społeczno-gospodarczej jest ocena sytuacji demograficznej. Stan populacji i jej struktura może pomóc określić potencjał rozwojowy oraz kierunki działań. Istotne jest tu wykazanie trendów, jakie charakteryzują sytuację demograficzną oraz wskazanie przyczyn i zjawisk kształtujących wielkość populacji. Jak pokazuje poniższy wykres w ciągu pięciu lat liczba ludności w gminie rosła z wyraźnym skokiem w 2010 r. a od 2010 r. wielkość populacji się stabilizuje nie wykazując wyraźnej tendencji.

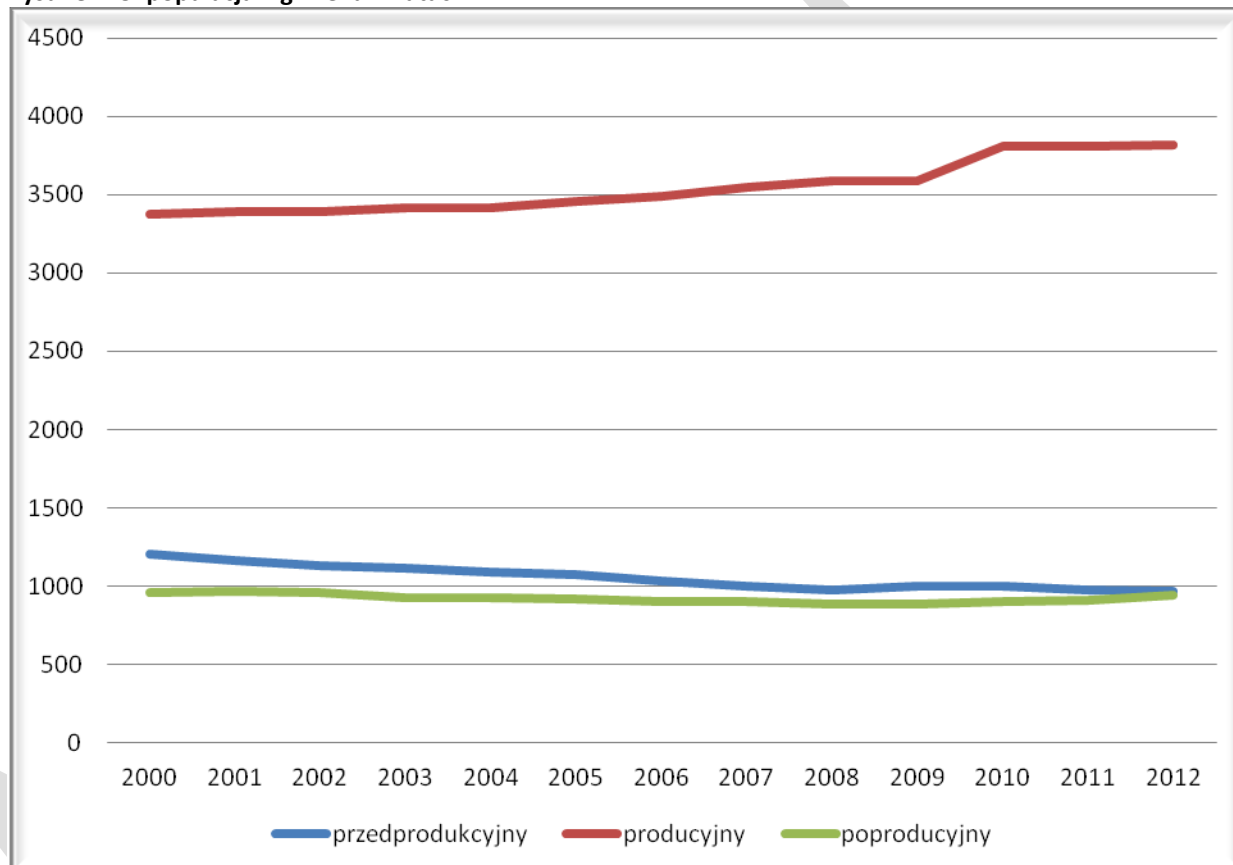
Rysunek 14. populacja gminy w latach

źródło: GUS

Ciekawych informacji dostarczają dane dotyczące wielkości populacji w podziale na grupy wiekowe, przedprodukcyjną, produkcyjną i poprodukcyjną. Przedstawione poniżej w sposób graficzny dane z prawie 12 letniego okresu zdają się zaprzeczać ogólny krajowy trend dotyczący gwałtownego starzenia się społeczeństwa na obszarach wiejskich. Można zauważyć, że grupa osób w wieku produkcyjnym wykazuje stały wzrost a populacja poprodukcyjna w kolejnych latach sukcesywnie spada. Niestety spadek dotyczy również osób w wieku przedprodukcyjnym, co w sytuacji utrzymania się takiego trendu może doprowadzić ostatecznie do pogorszenia się ogólnej sytuacji demograficznej. Niemniej jednak Gmina ma potencjał, który można wykorzystać w celu utrzymania pozytywnych wskaźników dotyczących populacji w wieku produkcyjnym.

Rysunek 15. populacja wg wieku w latach

Analizując poniższą tabelę dostrzegamy, że grupa osób w wieku produkcyjnym jest bardzo silna i daje potencjalnie szansę na rozwój gminy nie tylko w sensie demograficznym, ale również gospodarczym. Wymaga to stworzenia odpowiednich warunków egzystencjonalnych związanych z mieszkalnictwem, ale również rynkiem pracy.

Pomimo tego, że populacja osób w wieku poprodukcyjnym charakteryzuje się najniższym udziałem w ogólnej liczbie mieszkańców to i tak jest to grupa, na którą należy w sposób szczególny zwrócić uwagę. Osoby starsze będą wymagały czy nawet już wymagają specjalnego traktowania w kwestiach pomocy socjalnej oraz odpowiedniej opieki zdrowotnej. Koniecznym, więc jest podjęcie stosownych działań ukierunkowanych na osoby starsze. Jednym z rozwiązań mogłoby być stworzenie domu opieki społecznej dziennego pobytu, który, pozwoliłby wypełnić w/w potrzeby przy relatywnie niewielkich kosztach.

Tabela 23. udział grup wiekowych w populacji

grupy wiekowe	osoba	Udział [%]
0-4 lat	315	5,50

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

5-9 lat	312	5,45
10-14 lat	339	5,92
15-19 lat	399	6,97
20-24 lat	444	7,76
25-29 lat	425	7,43
30-34 lat	447	7,81
35-39 lat	420	7,34
40-44 lat	342	5,98
45-49 lat	344	6,01
50-54 lat	401	7,01
55-59 lat	436	7,62
60-64 lat	325	5,68
65-69 lat	185	3,23
70 lat i więcej	589	10,29

Źródło: GUS

Niekorzystnie wyglądają też wskaźniki dotyczące migracji oraz ruchu naturalnego. Z danych dla I półrocza 2013 r. zarówno przyrost naturalny jak i migracja zamykają się ujemnym saldem. Nie jest to wyjątkowa sytuacja na tle sąsiednich gmin jednak wskazuje na konieczność podejmowania działań zaradczych, by stan ten nie przeobraził się w trend determinujący wieloletnie zmiany demograficzne.

Płeć	Stan ludności VI 2013 r.	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Migracje wewnętrzne napływ	Migracje wewnętrzne odpływ	Saldo migracji stałej
Razem	5698	30	33	-3	10	32	-22
Mężczyźni	2796	19	18	1	5	16	-11
Kobiety	2902	11	15	-4	5	16	-11

Źródło: GUS

W kontekście rynku pracy należy zwrócić uwagę na dane dotyczące migracji związanej z dojazdami do pracy. Tu również saldo jest ujemne. Jednak nie można jednoznacznie wskazać, że są to negatywne informacje. Pomimo tego, że liczba osób wyjeżdżających do pracy jest znaczna to niestosowne byłoby źle oceniać tą sytuację. Jest ona raczej oznaką aktywności i zdolności mobilnej mieszkańców związanej z wykonywaniem pracy poza miejscem zamieszkania.

Tabela 24. migracja zarobkowa

liczba osób wyjeżdżających do pracy	liczba osób przyjeżdżających do pracy	saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy	liczba osób przyjeżdżających do pracy przypadająca na 1 osobę wyjeżdżającą do pracy
osoba	osoba	osoba	osoba
338	48	-290	0,14

źródło: GUS

Zasadniczym elementem diagnozy jest lokalna gospodarka z oznaczonymi czynnikami wewnętrznymi oraz zewnętrznymi na nią oddziałującymi. Jak wspomniano już w charakterystyce ważną częścią gospodarki gminy Załuski jest rolnictwo więc warto poddać analizie ten aspekt również w kontekście szerszym regionalnym, krajowym i europejskim.

Z danych GUS na dzień 31 stycznia 2014 r. w Gminie Załuski zarejestrowanych było 333 podmioty gospodarcze, co stanowi zaledwie 5,34% udziału w stosunku do firm zarejestrowanych na obszarze powiatu. Procentowy wskaźnik udziału podmiotów gospodarczych jest dla Gminy Załuski niższy niż średnia w powiecie, który wynosi 8,33%. Należy jednak zauważyć, że miasto z gminą Płońsk ze względu na znacznie większy potencjał gospodarczy skupia na terenie powiatu najwięcej przedsiębiorców mocno oddziałując na tą średnią. Poniższa tabela pokazuje również jak kształtuje się sytuacja w innych gminach powiatu płońskiego w odniesieniu do liczby mieszkańców.

Należy zauważyć, że w stosunku do danych z końca 2013 r. w gminie Załuski odnotowano wzrost liczby podmiotów gospodarczych, co jest sytuacją dość wyjątkową gdyż w skali kraju bilans z tego krótkiego okresu zakończył się na ujemnej liczbie 487 podmiotów licząc od 21915 wyrejestrowanych z rejestru REGON. Jeśli pozytywne wskaźniki dla Gminy Załuski utworzyłyby trend na przestrzeni przynajmniej roku były to dobry prognostyk dla lokalnej gospodarki, która podobnie jak cała krajowa na początku 2014 r. jest jeszcze pod wpływem ogólnie światowej recesji mającej początek w 2008 r. Względnie stabilna wyżej opisana sytuacja wynika najpewniej z braku udziału w gospodarce gminy podmiotów wrażliwych na globalne problemy koniunkturalne, czyli działających w obszarze produkcji i eksportu.

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

Ostatecznie jest to jednak wadą gdyż w czasie poprawiającej się koniunktury nieprzeceniona jest dla rozwoju lokalnego obecność podmiotów tworzących miejsca pracy i generujących przychód dzieląc się nim w formie podatków.

Ciekawych informacji dotyczących przedsiębiorczości mieszkańców Gminy Załuski na tle sąsiednich gmin dostarcza poniższa tabela. Pod względem udziału podmiotów gospodarczych w ogólnej liczbie firm z terenu powiatu Gmina Załuski zajmuje dość dobre miejsce. W klasyfikacji tej, bowiem wyprzedzają ją jedynie miasta mające, co do zasady większy potencjał gospodarczy oraz większe Gminy Baboszewo Płońsk i Sochocin. Dobrze też wypada porównanie wartości stosunku udziału liczby mieszkańców do udziału liczby podmiotów gospodarczych. W tym rankingu Załuski są na 7 miejscu w śród wszystkich JST z powiatu płońskiego oraz na 5 w śród 10 gmin wiejskich.

Tabela 25. podmioty gospodarki narodowej w gminach powiatu

Wyszczególnienie	Stan ludności VI 2013	liczba podmiotów gospodarczych (REGON)	udział ludności	udział podmiotów gospodarczych	stosunek udział do udziału
1	2	3	4	5	6
Jednostka	Os.	Szt.	%	%	6=5-4
Powiat płoński	88897	6236	100,00	100,00	0,00
M. Płońsk	22529	2621	25,34	42,03	16,69
M. Raciąż	4709	376	5,30	6,03	0,73
G. Baboszewo	8163	410	9,18	6,57	-2,61
G. Czerwińsk nad Wisłą	7897	332	8,88	5,32	-3,56
G. Dzierżążnia	3820	175	4,30	2,81	-1,49
G. Joniec	2630	166	2,96	2,66	-0,30
G. Naruszewo	6528	277	7,34	4,44	-2,90
G. Nowe Miasto	4748	278	5,34	4,46	-0,88
G. Płońsk	7601	510	8,55	8,18	-0,37
G. Raciąż	8662	300	9,74	4,81	-4,93
G. Sochocin	5912	458	6,65	7,34	0,69
G. Załuski	5698	333	6,41	5,34	-1,07

Rysunek 16. udział poszczególnych rodzajów działalności gospodarczej

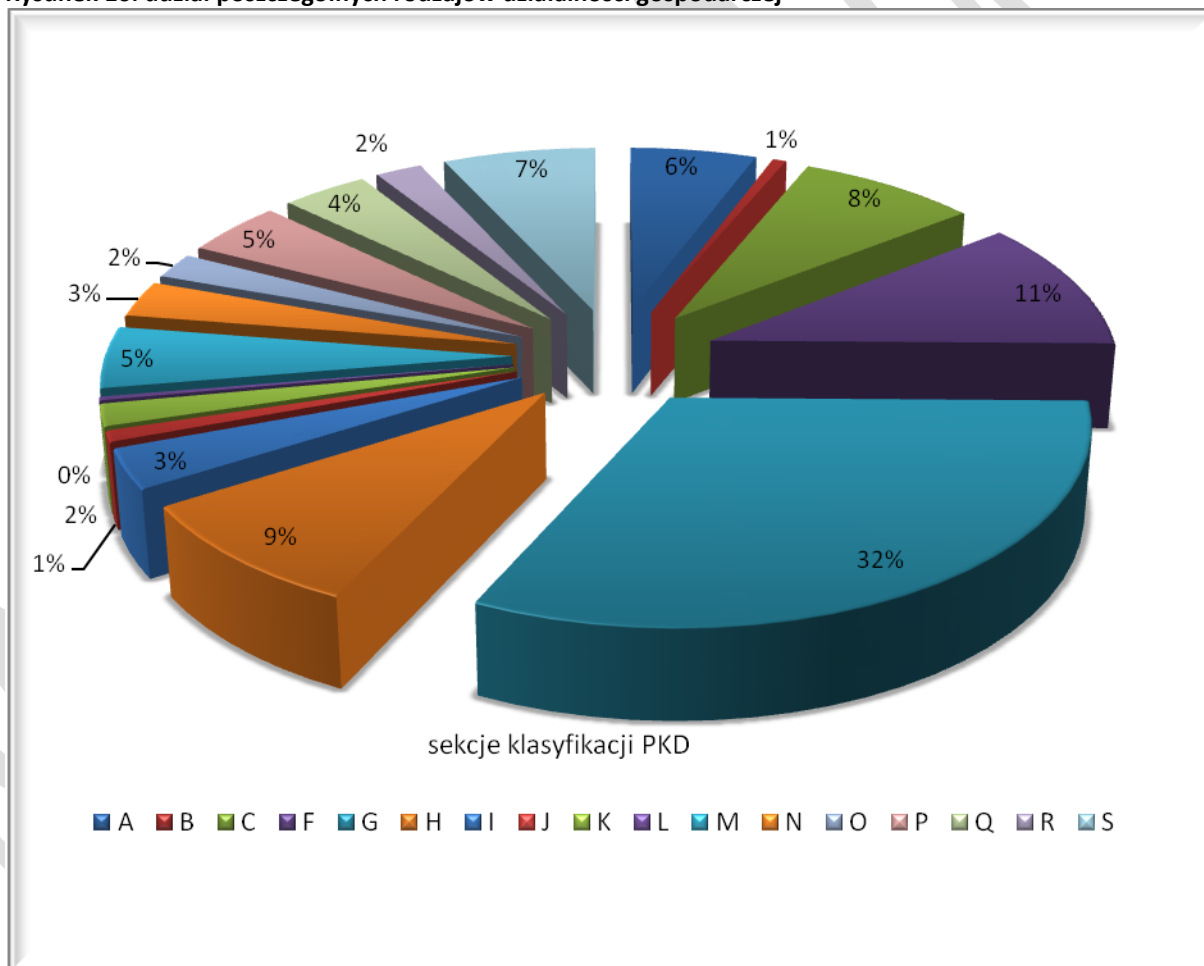

Tabela 26. wykaz sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności

DZIAŁ	NAZWA GRUPOWANIA
SEKCJA A	ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO
SEKCJA B	GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE
SEKCJA C	PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE
SEKCJA D	WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH
SEKCJA E	DOSTAWA WODY; GOSPODAROWANIE ŚCIEKAMI I ODPADAMI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z REKULTYWACJĄ
SEKCJA F	BUDOWNICTWO
SEKCJA G	HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE
SEKCJA H	TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA
SEKCJA I	DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI
SEKCJA J	INFORMACJA I KOMUNIKACJA
SEKCJA K	DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA
SEKCJA L	DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI
SEKCJA M	DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA
SEKCJA N	DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

SEKCJA O	ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA; OBOWIĄZKOWE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNE
SEKCJA P	EDUKACJA
SEKCJA Q	OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA
SEKCJA R	DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ
SEKCJA S	POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA
SEKCJA T	GOSPODARSTWA DOMOWE ZATRUDNIAJĄCE PRACOWNIKÓW; GOSPODARSTWA DOMOWE PRODUKUJĄCE WYROBY I ŚWIADCZĄCE USŁUGI NA WŁASNE POTRZEBY
SEKCJA U	ORGANIZACJE I ZESPOŁY EKSTERYTORIALNE

Powyższy wykres charakteryzuje pod kątem rodzajów działalności miejscową gospodarkę. Największy udział wg klasyfikacji PKD stanowi „handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”. 106 podmiotów. Spory udział stanowi „budownictwo”, „przetwórstwo przemysłowe”, „transport i gospodarka magazynowa” oraz „pozostała działalność usługowa” odpowiednio 34, 30, 28, 23 podmioty. Układ ten nie dziwi i jest klasyczny dla niewielkich gmin typowo rolniczych. Jest on naturalnym wypełnieniem lokalnego zapotrzebowania na towary i usługi pierwszej potrzeby. Zwraca jednak tu uwagę niewielka liczba podmiotów działających w obszarze zakwaterowania i usług gastronomicznych 11 szt. Potencjał, jaki daje bliskość stolicy, lotniska czy jednej z głównych arterii drogowych wydaje się naturalnym czynnikiem, który powinien mobilizować do rozwijania tego rodzaju przedsiębiorczości. Pomimo że Gmina nie posiada turystycznego charakteru nie stoi to na przeszkodzie rozwoju usług, które zachęcałyby do korzystania z noclegów czy gastronomi. Trzeba tu brać pod uwagę tranzyt czy potencjał, który gmina posiada dla miejsc konferencyjno-szkoleniowych czy wręcz biznesowych. Może to dodatkowo wzmocnić lokalną gospodarkę właśnie w tej i powiązanej z nią dziedzinie. Miejscowi przedsiębiorcy ograniczają się do lokalnego popytu tym czasem dużą szansą dla nich może okazać się rynek ponad lokalny powiązany ze stolicą.

Zasadniczą częścią lokalnej gospodarki gminy jest rolnictwo. Jak wspomniano w charakterystyce ten obszar powoli się specjalizuje w produkcji owoców miękkich. Dla dobrego i skutecznego rozwoju niezbędne jest stworzenie odpowiednich warunków dla budowania konkurencyjności miejscowych producentów. Mowa tu o przygotowaniu odpowiednich terenów, ułatwieniach administracyjnych przy realizacji pomysłów podnoszących potencjał rynkowy miejscowych produktów i przetworów, ale również inicjowanie współpracy. Niezwykle istotne wydaje się budowanie innowacyjności również w obszarze rolno-przetwórczym. Dlatego też należy ułatwiać i zachęcać do działań mających na celu wymianę doświadczeń i zdobywanie „know

how”. Pewien potencjał w tym zakresie będzie stanowił Mazowiecki Park Naukowo Technologiczny, który ma powstać na terenie Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poświętnem.

Na terenie gminy od czerwca 2011 r. funkcjonuje jedna wstępnie uznana grupa producentów owoców i warzyw. Wydaje się, że jest to stanowczo za mało jak na potencjał rolnictwa w Gminie Załuski. Promowanie i zachęcanie do współpracy między producentami pozwoli niwelować niekorzystne dla lokalnego rolnictwa rozdrobnienie produkcji rolniczej, ale co ważniejsze podniesie jego konkurencyjność. Organizacja obrotu artykułami rolnymi jest w chwili obecnej sporym problemem i w Polsce kształtuje się na poziomie, 5% co w odniesieniu do 80% wskaźnika organizacji obrotu w krajach starej UE pokazuje jak wiele w tej dziedzinie jest do zrobienia. Warto przy tym wykorzystać możliwości, jakie daje Wspólna Polityka Rolna w postaci wsparcia finansowego, zachęcającego do współpracy i organizowania się grup producentów rolnych czy grupy producentów owoców i warzyw.

6. Analiza SWOT

Tabela 27. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Korzystne, dające potencjał rozwojowy położenie Gminy• Bliskość ośrodków miejskich w tym Warszawy• Położenie w ciągu komunikacyjnym Warszawa-Gdańsk (trasa E7)• Infrastruktura wodociągowa• Dobrze rozwinięta infrastruktura społeczna• Potencjał w postaci kapitału ludzkiego• Brak zanieczyszczeń z przemysłu• Bliskość lotniska Warszawa-Modlin• Korzystne warunki naturalne dla rozwoju rolnictwa.• Rozwój gospodarstw ekologicznych i świadomości ekologicznej• Rezerwy terenu dla inwestycji oraz relatywnie niskie koszty działalności gospodarczej w stosunku do obszaru metropolitalnego Warszawy• Bliskość rynku zbytu na towary produkcji rolnej.	<ul style="list-style-type: none">• Stosunkowo niskie zaangażowanie społeczności w wyborach• Ujemne saldo migracji• Stosunkowo niska aktywność w zakresie przedsiębiorczości mieszkańców• Bardzo niska lesistość• Brak przyrodniczo naturalnego potencjału turystycznego• Słaba struktura demograficzna Gminy• Niski stopień wykształcenia mieszkańców• Słaby dostęp do dóbr kultury• Słabość powiązań społeczno-gospodarczych z obszarem Metropolitalnym Warszawy i jego otoczeniem.• Wysoki stopień zatrudnienia w rolnictwie.• Niski potencjał ekonomiczny gospodarstw rolnych• Dysproporcje w wyposażeniu wsi w

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

- Dobra baza surowców dla przetwórstwa rolno-spożywczego, przede wszystkim dla przetwórstwa owoców i warzyw.
- Obszarów o dobrej, jakości powietrza.
- Obszar „Zielone Płuca Polski”.
- Atrakcyjność osiedleńcza
- Bliskość Kampinoskiego Parku Narodowego
- Niski stopień degradacji powierzchni ziemi.

infrastrukturę techniczną (wodociągi, kanalizacja, drogi)

- Stosunkowo słaba sieć komunikacyjna.

Szanse

- Przebudowa trasy E7 do standardów drogi ekspresowej
- Rozwój specjalizacji produkcji rolnej, baza surowcowa dla przemysłu rolno-spożywczego, mogąca w istotny sposób podnieść konkurencyjność rolnictwa.
- Rozwój turystyki i agroturystyki, jako alternatywnych form zatrudnienia.
- Rozwój rolnictwa ekologicznego i wolnego od żywności genetycznie zmodyfikowanej.
- Napływ środków finansowych na cele rozwojowe.
- Promocja Gminy, jako miejsca stałego zamieszkania oraz bazy turystycznej.
- Zainteresowanie inwestorów.
- Włączenie gminy i podmiotów różnych sektorów do sieci współpracy naukowej, oświatowej i kulturalnej.
- Poprawa poziomu wykształcenia mieszkańców
- Napływ funduszy na tworzenie miejsc pracy szczególnie dla osób młodych. Inwestycje oferujące lepiej płatne miejsca pracy.
- Promocja walorów turystycznych i kulturowych Gminy m.in. poprzez regionalną i lokalne organizacje turystyczne oraz współpracę ponadlokalną.
- Zainteresowanie inwestorów sektorem spożywczym w regionie, a tym samym u lokalnych producentów, (któremu sprzyjać dostęp do taniej i wyspecjalizowanej siły roboczej oraz

Zagrożenia

- Zła sytuacja geopolityczna zagrażająca pokojowi i gospodarce, kontynentu i kraju;
- Recesja gospodarcza;
- Ograniczony dostęp do środków Unii Europejskiej oraz informacji o możliwościach ich pozyskania wobec nadmiernie rozbudowanego i niespójnego systemu finansowania przedsięwzięć;
- Brak skutecznej realizacji polityki strukturalnej państwa wobec rolnictwa i obszarów wiejskich.
- Mały udział w projektach finansowanych w ramach programów UE
- Bardziej atrakcyjne i szybciej rozwijające się rynki pracy poza granicami gminy i regionu.
- Niestabilne stosunki i utrata przez polskich eksporterów żywności „rynków wschodnich” na skutek okresowego wprowadzania zakazów importu z Polski mięsa i produktów roślinnych.
- Spadek popytu na rynkach zagranicznych, jako skutek kryzysu gospodarczego, skutkującego spowolnieniem rozwoju lub recesją, ograniczający wzrost eksportu
- Wzrost obciążeń podatkowych i prawnych, utrudniających przedsiębiorstwom prowadzenie działalności gospodarczej.
- Brak partnerstwa i współpracy pomiędzy samorządem lokalnym,

dobrych i tanich surowców.

- Wzrost atrakcyjności Gminy, jako dogodnego miejsca rozwijania działalności gospodarczej międzyregionalnych firm (produkcyjnych i handlowych) na rynki ponad lokalne.
- Napływ zewnętrznych środków finansowych na cele rozwojowe zwłaszcza na wzrost konkurencyjności.
- Rozwój nowatorskich i efektywnych form działania i współpracy polegających na sieciowaniu, i clusteringu, który jest interaktywnym modelem powiązań integracyjnych między przedsiębiorstwami, rolnikami, instytucjami naukowo-badawczymi oraz władzami lokalnymi i zapewniającym efektywny transfer wiedzy.
- Powstanie zintegrowanych programów rozwoju i promocji obszarów turystyczno - kulturowych.
- Środki z funduszy Unii Europejskiej na rzecz rozwoju infrastruktury technicznej, w zakresie komunikacji środowiska, obszarów wiejskich, zasobów ludzkich oraz ochrony dziedzictwa kulturowego i rozwoju turystyki.

wojewódzkim, przedsiębiorców i organizacjami pozarządowymi.

- Brak stabilności finansowej zakłócającej bieżące funkcjonowanie, kontynuację zadań inwestycyjnych oraz podejmowania nowych przedsięwzięć.

organizacjami i organizacjami

7. Wyzwania

Analiza SWOT, charakterystyka gminy oraz diagnoza stanu wybranych elementów pozwoliła określić kluczowe dla rozwoju wyzwania. Postawione wyzwania są wytyczną i kierunkami dla podejmowanych w przyszłości działań mających na celu zrównoważony rozwój. Dzięki wyzwaniom możliwe jest postawienie celów rozwojowych i szczegółowych będących wskazaniem dla konkretnych już działań realizowanych na rzecz społeczności gminnej. Głównymi szeroko określającymi zasadnicze problemy gminy wyzwaniami są:

- Zwiększenie konkurencyjności lokalnej gospodarki;

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

- Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości szczególnie w obszarze usług również poprzez wprowadzanie ułatwień administracyjnych dla przedsiębiorców;
- różnicowanie prowadzonej na obszarach wiejskich działalności gospodarczej, zwiększanie potencjału gospodarczego oraz miejsc pracy poza rolnictwem;
- poprawa infrastruktury komunalnej, technicznych warunków i dostępu sieci wodociągowej, rozwoju infrastruktury do oczyszczania ścieków itp. oraz infrastruktury społecznej;
- Promocja współpracy i sieciowania w celu zwiększania potencjału podmiotów branży rolniczej oraz działających w usługach dla rolnictwa;
- zwiększenie atrakcyjności turystycznej i kulturalnej obszarów wiejskich;
- edukacja i podnoszenie świadomości mieszkańców obszarów wiejskich;
- Niwelowanie niepożądanych efektów wprowadzanych reform;
- Ochrona środowiska, jego zasobów i bioróżnorodności przed negatywną działalnością człowieka;
- Walka z wykluczeniem, ubóstwem i nieporadnością życiową;
- Zwiększanie, jakości kształcenia.

Stan realizacji Strategii Rozwoju Gminy Załuski 2007-2014

W okresie 2007-2013 w miarę możliwości realizowano inwestycje i projekty miękkie przyczyniające się do realizacji celów założonych w dotychczasowej Strategii Rozwoju Gminy. W związku ze zmienną sytuacją kształtowaną zarówno przez wewnętrzne jak i zewnętrzne czynniki elastycznie podchodzono do zakresu zaplanowanych zadań dzięki temu optymalizowano nakłady, aby w sposób najbardziej efektywny wykorzystać zasoby

Powiązania dokumentów strategicznych

- Strategia „Europa 2020” Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012-2020, opracowana przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020
- Umowa partnerska
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Priorytety, cele, działania

Obszar	Cel rozwojowy	Priorytet	Kierunki rozwoju	Działania
Gospodarka	<p>Wzrost lokalnej gospodarki opartej na konkurencyjności i dywersyfikacji podmiotowej poprzez pobudzanie aktywności przedsiębiorczej i inwestycyjnej</p> <p>Rozwój nowoczesnego rolnictwa opartego o</p>	Przemysł	<p>Tworzenie warunków dla rozwoju drobnego przemysłu i zachęt dla potencjalnych inwestorów.</p>	<ul style="list-style-type: none">- promocja przedsiębiorczości, wykorzystania nowych technologii oraz inteligentnej specjalizacji- ułatwienia dla działalności gospodarczej- rozwój infrastruktury i usług turystycznych, jako alternatywnej działalności gospodarczej w tym turystyki biznesowej czy edukacyjnej,- wsparcie dla inwestorów w zakresie lokalizacji inwestycji- promowanie i aranżowanie współpracy pomiędzy podmiotami gospodarczymi- rozwój stref produkcyjnych i terenów inwestycyjnych- tworzenie w administracji właściwego klimatu oraz podejścia do przedsiębiorców oraz ograniczenie biurokracji

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

<p>wiedzę</p> <p>Budowa konkurencyjnego sektora rolno-spożywczego opartego o wysoką, jakość i bezpieczeństwo produktów rolnych</p>	<p>Produkcja</p>	<p>Wsparcie przedsiębiorców w obszarze formalno-prawnym i w zakresie tworzenia miejsc pracy</p> <p>Podnoszenie efektywności sektora rolnego przez jego modernizację w zakresie struktury gospodarstw specjalizacji i wykorzystania know how</p>	<ul style="list-style-type: none"> - budowa platform informacyjnych z danymi niezbędnymi oraz ułatwiającymi zakładanie, rozwijanie i prowadzenie działalności gospodarczej między innymi o terenach inwestycyjnych, potencjalnych partnerach, zasobach ludzkich, warunkach prowadzenia działalności, preferowanych kierunkach rozwoju, niszach itp. - budowa odpowiedniego klimatu dla ponad lokalnej współpracy w zakresie wymiany doświadczeń i realizacji przedsięwzięć z partnerami gospodarczymi - wspieranie inicjatyw gospodarczych, w zakresie działań produkcyjnych, marketingowo-promocyjnych, dystrybucyjnych i edukacyjnych. - współpraca z instytucjami otoczenia biznesu - współpraca z instytucjami działającymi w sektorze pracy (instytuty, uczelnie, instytuty, urzędy pracy) - wspieranie początkujących przedsiębiorców oraz osób planujących rozpocząć działalność gospodarczą
	<p>Rolnictwo</p>	<p>Wzrost, jakości produktów rolnych i bezpieczeństwa żywnościowego, rozwój rolnictwa ekologicznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> - systemowe ulgi i zachęty dla przedsiębiorców - działania na rzecz poprawy struktury rolnictwa - promocja współpracy szczególnie w obszarze inteligentnej specjalizacji - działania doradcze oraz ich upowszechnianie - wspieranie działań zachęcających do prowadzenia upraw roślin energetycznych - budowanie marki lokalnych produktów rolnych - wspieranie rozwoju rolnictwa ekologicznego

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

	Przetwórstwo	<p>Rozwijanie współpracy w obszarze rolnictwa i przetwórstwa</p> <p>Tworzenie miejsc pracy szczególnie dla osób młodych wchodzących na rynek pracy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - działania na rzecz zwiększenia opłacalności produkcji rolniczej - zachęcanie i tworzenie warunków dla podnoszenia umiejętności i kwalifikacji osób prowadzących gospodarstwa rolne poprzez edukację zawodową - pogłębianie współpracy między rolnikami, producentami i lokalnymi władzami - działania na rzecz krótkich łańcuchów żywnościowych - wsparcie promocji lokalnych artykułów rolnych - podnoszenie świadomości, promowanie oraz wspieranie działań scaleniowych gruntów rolnych - promowanie i rozpowszechnianie wiedzy na temat nowoczesnych metod produkcji rolniczej - działania na rzecz rozwoju specjalizacji przemysłu rolno-spożywczego - wspieranie projektów rozwojowych lokalnych przedsiębiorców przetwórstwa rolno-spożywczego wytwarzających wyroby tradycyjne i regionalne - promowanie tworzenia grup producenckich, spółek celowych oraz innych sieci powiązań - wspieranie tworzenia miejsc zbytu lokalnych artykułów rolno-spożywczych
Transport	<p>Drogi</p> <hr/> <p>Komunikacja</p>	<p>Podniesienie standardu lokalnej sieci drogowej, zwiększanie dostępności zbiorowego transportu publicznego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa i rozwój infrastruktury drogowej - wsparcie w zakresie rozwoju komunikacji publicznej - rozwój infrastruktury transportu publicznego (zatoczki, przystanki itp.) - modernizacja połączona z remontem lokalnej sieci dróg - rozbudowa elementów tworzących systemy bezpieczeństwa drogowego dla zmotoryzowanych i pieszych - budowa infrastruktury dla ruchu rowerowego

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

	Ruch pieszy i rowerowy	Podniesienie bezpieczeństwa zmotoryzowanych i pieszych	- aktywny udział w konsultacjach projektów z zakresu dużej infrastruktury drogowej
Środowisko Wzrost komfortu życia poprzez ochronę i poprawę stanu środowiska, zrównoważone korzystanie z jego zasobów, poprawę dostępności infrastruktury oraz świadome zarządzanie	Energia	Zrównoważone korzystanie z zasobów środowiska, dywersyfikacja źródeł pozyskiwania energii	- wspieranie inicjatyw związanych z realizacją projektów służących pozyskiwaniu i dystrybucji energii pochodzących z Odnawialnych Źródeł Energii, - działania w celu podnoszenia efektywności energetycznej,
	Infrastruktura	Ograniczenie wprowadzania do środowiska	- promowanie systemów wykorzystujących energię słoneczną do celów ogrzewania indywidualnych gospodarstw domowych, - włączanie i zwiększanie udziału OZE w obiektach użyteczności publicznej, - propagowanie zachowań związanych z

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

<p>przestrzenią</p> <p>Ochrona przed skutkami niekorzystnych zmianami klimatycznych</p> <p>Ochrona ekosystemów przed niekorzystnym oddziaływaniem rolnictwa</p>	<p>Ład przestrzenny</p>	<p>zanieczyszczeń.</p> <p>Planowanie i monitorowanie procesów kształtujących przestrzeń</p> <p>Zapobieganie i minimalizowanie skutków niebezpiecznych zjawisk wywołanych zmianami klimatycznymi</p> <p>Ograniczenie negatywnych skutków działalności rolniczej w obszarach ochrony gleby, wody i powietrza.</p> <p>Ochrona bioróżnorodności</p>	<p>oszczędzaniem energii elektrycznej, wody i innych zasobów środowiska,</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej i indywidualnych instalacji do oczyszczania ścieków - zapobieganie degradacji stanu środowiska - ochrona obszarów cennych przyrodniczo - działania na rzecz zalesienia nieużytków i gleb o niskiej klasie bonitacyjnej, - doskonalenie gospodarki odpadami, - działania na rzecz ograniczania emisji zanieczyszczeń do środowiska w szczególności pochodzących z rolnictwa - opracowywanie, aktualizowanie lokalnej dokumentacji planistycznej w zakresie kształtowania przestrzeni - działania na rzecz kształtowania ergonomicznej, użytkowej i estetycznej przestrzeni publicznej - rewitalizacja i przywracanie terenom użyteczności - działania w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego szczególnie w obszarze budownictwa mieszkaniowego czy użytkowego, - budowanie świadomości w zakresie ładu przestrzennego i architektury krajobrazu wśród mieszkańców
---	-------------------------	---	---

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

Spoleczeństwo	Rozwój społeczeństwa świadomego, aktywnego, żyjącego w komfortowych warunkach z dostępem do usług najlepszej jakości w zakresie, zdrowia, edukacji, bezpieczeństwa, kultury itd.	Kultura	Zwiększanie dostępu do podstawowych usług świadczonych na rzecz mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój kapitału intelektualnego i społecznego mieszkańców gminy - budowa lokalnej tożsamości historyczno-kulturowej - aktywizacja społeczna - ochrona dóbr kultury materialnej, - podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska - wspieranie działań organizacji pozarządowych oraz Lokalnych Grup Działania 	
		Współpraca	Aktywizacja mieszkańcy w sferze społecznej i zawodowej	<ul style="list-style-type: none"> - zachęcanie do partycypacji społecznej - wzmacnianie i upowszechnianie mechanizmów dialogu obywatelskiego i społecznego - wspieranie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, 	
	Wysoka jakość oświaty i szeroki dostęp do usług edukacji przedszkolnej			Rozwój społeczeństwa informacyjnego	<ul style="list-style-type: none"> - promocja wolontariatu - ułatwianie dostępu oraz upowszechnienie wychowania żłobkowego i przedszkolnego,
	Włączenie społeczne we wszystkich obszarach funkcjonalnych lokalnej		Sport i rekreacja	Walka z ubóstwem i patologiami Podnoszenie jakości nauczania szkolnego	<ul style="list-style-type: none"> - organizacja prac publicznych i interwencyjnych - promowanie elastycznych form zatrudnienia oraz indywidualizacji czasu pracy dla osób opiekujących się dziećmi w wieku przedszkolnym - wspieranie rodzin wielodzietnych, oraz ubogich w zakresie zaspakajania podstawowych potrzeb zdrowotnych, edukacyjnych, kulturalnych,

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

społeczności	Edukacja	Podnoszenie kompetencji pracowników w tym: nauczycieli i pracowników administracji publicznej	mieszkaniowych itp. - promocja zdrowia oraz prowadzenie działań profilaktycznych z zakresu ochrony zdrowia - działania na rzecz walki z przemocą - wspieranie uczenia się przez całe życie - budowanie społeczeństwa informacyjnego - wspieranie inicjatyw w dziedzinie doradztwa zawodowego w gimnazjach i szkołach ponad gimnazjalnych
	Zdrowie	Likwidacja barier ograniczających dostęp do podstawowych usług przez osoby wykluczone	- wspierania zdolnej młodzieży jako uczniów i studentów - promowanie oraz wspieranie form szkolnictwa zawodowego - wspieranie inicjatyw organizacji szkoleń specjalistycznych, w szczególności w zakresie informatyki nauk technicznych, zagadnień produkcyjnych i języków obcych - wsparcie szkolnictwa zawodowego - zachęcanie do doksztalcania się, samokształcenia w formie e-learningu, podnosząc kwalifikacje i uprawnienia zawodowe
	Bezpieczeństwo		- rozwój kadry nauczycielskiej lokalnych placówek edukacyjnych - rozwój infrastruktury dydaktyczno-naukowej placówek szkolno-wychowawczych

9. Wdrażanie strategii

Realizacja strategii jest bardzo złożonym procesem i wymaga zaangażowania wszystkich interesariuszy przy zasadniczym udziale władz gminnych stanowiących i wykonawczych. Kluczowa jest tu znajomość lokalnej społeczności jej problemów oraz zasobów będących w dyspozycji gminy. Realizację założonych celów można jednak zoptymalizować wykorzystując mechanizmy rozwojowe wspólnych polityk określonych na forum unii europejskiej ale nie tylko. Istotnym może okazać się również wsparcie państw które chcą czerpać zyski z uczestnictwa w rynkach unii czy wprost wykorzystanie mechanizmów dostępnych w krajowej rzeczywistości od funduszu sołeckiego do funduszy rewolwingowych.

Szczególną uwagę należy zwrócić na budżet wspólnotowy jako źródło wielopłaszczyznowego wsparcia. Bieżąca sytuacja społeczno ekonomiczna wspólnoty europejskiej, zróżnicowany poziom rozwoju państw członkowskich oraz różnice w związku z tym potrzeby i priorytety powodują że coraz trudniej porozumieć się co do kształtu i wielkości budżetu. Koniec perspektywy 2007-2013 był nerwowym dla Komisji Europejskiej, Rady i Parlamentu Europejskiego w związku z negocjacjami nad planem finansowym. Fiasko szczytu UE w tej sprawie z końca 2012 roku nie wróżyło nic dobrego dla Polski w kwestiach finansowych szczególnie w obszarze polityki spójności. Na szczęście okazało się że Polska będzie adresatem największych środków budżetowych. Trudności w negocjacjach szczególnie w pierwszej fazie związane były bezpośrednio z recesją gospodarczą przede wszystkim w Grecji, Włoszech, Hiszpanii czy Portugalii, jednak w długofalowej perspektywie coraz większe znaczenie zaczęły mieć kwestie wskaźników rozwojowych i właśnie różnice pomiędzy poszczególnymi członkami UE. Czynniki które ukształtowały wyżej opisaną sytuację mogą przyczynić się do tego że każda następna perspektywa będzie skutkowałą jeszcze większymi trudnościami negocjacyjnymi i w efekcie mniejszymi środkami finansowymi na wyrównywanie różnic rozwojowych. Sytuacja ta szczególnie dotyczy Mazowsza jako regionu lepiej rozwiniętego. Dlatego też należy zasadniczo skupić uwagę na pozyskiwaniu środków polityki spójności i wspólnej polityki rolnej jako ostatniej takiej szansie. Intensywna absorpcja będzie możliwa jedynie przy odpowiednim konstruowaniu budżetu Gminy w poszczególnych latach w taki sposób by zapewnić wkład własny ale również by

wytrzymał obciążenia inwestycyjne. Istotne jest by projekty przewidywały i realizowały cele długofalowe będące same w sobie drogą rozwoju. Tworząc efekt dźwigni dla obszaru bezpośredniego oddziaływania ale też przyległych płaszczyzn można uzyskać wartość dodaną poszczególnych inwestycji czy też projektów nie inwestycyjnych. Biorąc pod uwagę powyższe już teraz można założyć mniej więcej jakie mechanizmy mogą przyczynić się do realizacji celów niniejszej strategii.

Regionalny Program Operacyjny Rozwoju Województwa Mazowieckiego.

Jak wyżej wspomniano kluczową w wyrównywaniu różnic rozwojowych jest polityka spójności a w niej Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego. Mechanizmem wykorzystującym wsparcie funduszu jest Regionalny Program Rozwoju Województwa Mazowieckiego. Przewiduje on w latach 2014-2020 wsparcie priorytetów które odpowiadają potrzebom Gminy Załuski. Główny nacisk położony został na rozwój przedsiębiorczości oparty o nowe technologie.

Niniejsza strategia wpisuje się w znacznej części w cele tematyczne określone w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006

1. wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji;
2. zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK;
3. wzmacnianie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR);
4. wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach;
5. promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem;
6. zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie

- efektywnego gospodarowania zasobami;
7. promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej;
 8. promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników;
 9. promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją;
 10. inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie;
 11. wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej.

Te same cele były podstawą do wyznaczenia priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego który koncentruje się pomijając kwestie wsparcia technicznego na ośmiu osiach priorytetowych.

- I. Innowacyjność i przedsiębiorczość
- II. Wzrost e-potencjału Mazowsza
- III. Przejście na gospodarkę niskoemisyjną
- IV. Gospodarka przyjazna środowisku i społeczeństwu
- V. Rozwój regionalnego systemu transportowego
- VI. Rozwój rynku pracy
- VII. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem
- VIII. Edukacja dla rozwoju regionu

Mając na względzie potrzeby i wyzwania stojące przed gminą można liczyć na to że mechanizmy zaproponowane w RPO WM 2014-2020 będą stanowiły zasadniczy środek wsparcia przyczyniając się do realizacji postawionych celów. W odniesieniu do osi I jednostki samorządu terytorialnego będą mogły bezpośrednio uczestniczyć w realizacji zadań zmierzających do wsparcia rozwoju działalności MŚP w tym szczególnie rozwoju innowacyjności oraz uporządkowania i przygotowania terenów inwestycyjnych w celu nadania im nowych funkcji gospodarczych. Jest to niezmiernie istotne szczególnie w kontekście stosunkowo niskiego zainteresowania ze strony przedsiębiorców współpracą z jednostkami badawczymi nad nowymi

technologiami w branży. Samorząd może przyczynić się tu do promowania takiej współpracy i tym samym rozwoju MŚP dla których nowoczesność jest drogą budowania konkurencyjności. Należy pamiętać że rozwijający się sektor MŚP kreuje pozytywne zmiany na rynku pracy. Istotne może okazać się wsparcie na przygotowanie terenów inwestycyjnych. Doświadczenie wielu samorządów pokazuje że dogodne miejsce do rozwijania działalności stanowi zachętę dla inwestorów wykraczających często poza definicję sektora MŚP. Dzięki szerokiemu oddziaływaniu tej osi priorytetowej zarówno w kontekście dostępności pomocy jak i efektów potencjalnych projektów Gmina może zrealizować wiele z wymienionych w niniejszej strategii działań które adresowane są do przedsiębiorców.

Przedsiębiorcy mogą liczyć również na wsparcie w ramach osi II podnosząc nie tylko innowacyjność ale i konkurencyjność poprawiając komunikację z kontrahentami i klientami. Dostęp do nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych pozwala na efektywniejsze zarządzanie przedsiębiorstwem poprzez minimalizowanie kosztów i nakładu pracy. Daje to również dostęp do szerszego rynku co w dobie globalizacji jest niezbędne dla utrzymania stałego rozwoju. Wykorzystanie technologii informacyjnych i komunikacyjnych jest odpowiedzią na potrzeby rynku czyli po prostu zaspokojeniem oczekiwań klientów którzy szybciej uczą korzystać się z nowoczesnych rozwiązań np.: w handlu niż proces ich wdrożenia w obiegu w gospodarczym. Rozwiązania TiK zagościły również w administracji publicznej w tym samorządowej. Uczestnicy różnych procesów coraz chętniej sięgają po internetowe narzędzia w celu komunikowania się bądź załatwiania spraw w różnego rodzaju urzędach. Oś II daje możliwości w budowaniu platform i narzędzi mogących przyczynić się do usprawnienia pewnych procesów. W tym zakresie należałoby zbadać potrzeby mieszkańców, możliwości prawne oraz techniczne aby wyodrębnić procesy administracyjne które mogą podnieść efektywności współpracy między mieszkańcami a instytucjami publicznymi. Należy tu bowiem wspomnieć że e-administracja to nie tylko zadania realizowane bezpośrednio przez gminę. W ramach zwiększenia dostępności i jakości e - usług publicznych dla obywateli można a nawet należy rozszerzać je o usługi w służbie zdrowia czy edukacji realizowane przez miejscowe podmioty. Proste mechanizmy można zastosować chociażby w bibliotekach bądź domach kultury. Potencjał wykorzystania narzędzi TiK jest niemal nieograniczony.

Najszerszą problematyką objęty jest obszar ochrony środowiska i efektywnego zarządzania jego zasobami. Wielowątkowość zagadnienia oraz zakres oddziaływania na wiele sfer społeczno-gospodarczych powoduje konieczność rozwiązywania problemów zarówno w kwestiach miękkich ale przede wszystkim inwestycyjnych. Jednym z większych narzędzi wsparcia ale też zasadniczym w kontekście polityk Unii Europejskiej dotyczących klimatu jest oś priorytetowa III - Przejście na gospodarkę niskoemisyjną. W zakresie wsparcia są między innymi cele szczegółowe które istotne są również z perspektywy Gminy:

- Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w ogólnej produkcji energii
- Poprawa efektywności energetycznej, w tym zmniejszenie emisji CO₂

Główny problem jest oczywiście szerszy ponieważ swoje podstawy znajduje już w Pakiecie klimatyczno-energetycznym przedstawionym 10 stycznia 2007 r. przez Komisję Europejską i przyjętym w marcu 2007 przez Parlament Europejski. Zakłada on nie tylko redukcję gazów cieplarnianych ale również zwiększenie udziału odnawialnych źródeł w produkcji energii do 2020 r. W przygotowaniu jest również ustawa o odnawialnych źródłach energii która powinna znacznie przyspieszyć rozwój tej dziedziny. Technologie i rozwiązania już istnieją, niestety brak jest motywacji w środowisku inwestorów spowodowany właśnie brakiem rozwiązań prawnych które określą jasne reguły obrotu energią oraz sposób inwestowania w instalacje do pozyskiwania energii odnawialnej. W tym kontekście należy mieć na względzie że wzrośnie konkurencja o środki wspierające takie właśnie inicjatywy a bez wsparcia trudno jest realizować projekty o znacznej wartości i dość długim okresie zwrotu.

Gmina Załuski posiada opracowany i przyjęty „Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Załuski na lata 2012-2027”. Plan zawiera:

- ocenę stanu aktualnego i przewidywanych zmian zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe;
- przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych;

- możliwości wykorzystania istniejących nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii, z uwzględnieniem energii elektrycznej i ciepła wytwarzanych w odnawialnych źródłach energii, energii elektrycznej i ciepła użytkowego wytwarzanych w kogeneracji oraz zagospodarowania ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych;
- zakres współpracy z innymi gminami.

i jest dobrym punktem wyjścia dla realizacji poważnych zadań z zakresu energetyki ogólnie ale też OZE. Doświadczenie innych samorządów pokazuje że na inwestycjach energetycznych możliwe jest uzyskiwanie znacznego przychodu w budżecie zarówno w przypadku gdy inwestycje realizuje podmiot zewnętrzny ale też gdy samorząd sam jest uczestnikiem czy inicjatorem projektu.

Inwestowanie w ten obszar poza korzyściami środowiskowymi daje przede wszystkim bezpieczeństwo w zakresie dostaw energii poprzez dywersyfikację źródeł jej pozyskiwania. Zwiększone możliwości czerpania energii oraz bezpieczeństwo jej pozyskiwania zachęca inwestorów rozwijając w ten sposób przedsiębiorczość. Potencjalnie zwiększa się również turystyczna ale przede wszystkim osadnicza atrakcyjność miejsca w związku z lepszym stanem środowiska. Należy pamiętać że wykorzystanie odnawialnych źródeł energii ma również duże znaczenie a nawet chętniej jest stosowane przy generowaniu ciepła szczególnie w indywidualnych gospodarstwach domowych dzięki temu zmniejsza się również emisja spalin do atmosfery.

Istotnym z punktu widzenia określonych w KSRR wyzwaniom dotyczących zmianom klimatycznym jest zapobieganie ich skutkom. Pomimo że Gmina Załuski ze względu na układ hydrologiczny nie jest specjalnie narażona jak inne obszary Mazowsza na występowanie powodzi to jednak istnieje konieczność podejmowania działań mających na celu zabezpieczenie jej mieszkańców i mienia przed innymi zagrożeniami. Mowa tu o suszach, gwałtownych burzach czy coraz częściej występujących huraganowych wiatrach. Zjawiska te oddziałują negatywnie na społeczeństwo poprzez degradację dorobku i stres towarzyszący gwałtownym zjawiskom pogodowym ale również przynoszą wymierne szkody w gospodarce. Jednym z priorytetów jest tu zwiększanie bezpieczeństwa poprzez budowanie potencjału systemu reagowania i ratownictwa. Mowa tu o wsparciu OSP włączonych

do tego systemu. Szczególnie na obszarach wiejskich ma to duże znaczenie gdzie OSP często staje na miejscu zdarzenia jako pierwsza.

Poważnym problemem jest też rosnąca ilość odpadów i pomimo coraz bardziej świadomego społeczeństwa w kwestii segregowania i frakcjonowania śmieci jest to nadal wyzwanie wskazane również strategii gminy. Brak systemów selektywnej zbiórki, miejsc odbioru i przetwarzania strumienia odpadów stanowi jeden z elementów determinujących dany problem. Wsparcie EFRR może być tu kluczowe dla poprawy sytuacji.

W odniesieniu do spraw środowiskowych dostrzeżono ramach RPO WM 2014-2020 również problem zasadniczo związany z ochroną ekosystemów, terenów cennych przyrodniczo jak i zachowania i ochrony bioróżnorodności. W sytuacji gdy dąży się w pierwszej kolejności do zaspokojenia podstawowych potrzeb lokalnych społeczności często zapomina się jak istotną dla zrównoważonego rozwoju jest przyroda. Inwentaryzacja i odpowiedni plan ochrony przyrody powoduje że procesy inwestycyjne przebiegają w sposób bardziej efektywny ergonomiczny oraz wpływa to na łagodzenie emocji wśród zainteresowanej społeczności związanych z inwestycjami ingerującymi w przestrzeń środowiska naturalnego. W ramach tego instrumentu możliwe będzie:

- budowa i modernizacja niezbędnej infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków;
- rozbudowa, modernizacja i wyposażenie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (m. in. w parkach krajobrazowych) oraz prowadzenie komplementarnych i uzupełniających do ogólnopolskich działań/kampanii informacyjno-edukacyjnych;
- opracowanie planów ochrony dla obszarów cennych przyrodniczo;
- projekty dotyczące działalności wykorzystującej lokalne zasoby przyrodnicze wraz z promocją.

Zasadniczą kwestią blokującą rozwój gospodarczy i budowanie konkurencyjności danego obszaru jest niewystarczająca bądź też złej jakości infrastruktura drogowa. Nie trzeba też wyjaśniać wpływu na jakości życia mieszkańców. Jak wskazano w diagnozie Gmina Załuski jak wiele innych boryka się z problemem infrastruktury drogowej. Dodatkowo fakt przecięcia jej terenu drogą

która w niedługiej przyszłości ma być przystosowana do standardów drogi ekspresowej powoduje utrudnienia w komunikacji pomiędzy miejscowościami Gminy leżącymi po obu stronach trasy. Mamy tu dość paradoksalną sytuację w której jeden z elementów determinujących rozwój gospodarczy Gminy staje się jednocześnie inhibitorem pozytywnych przemian chociażby w zakresie jakości życia. Sytuacja ta wymaga interwencji. Niestety w zakresie przewidywanych w ramach EFRR mechanizmów Gmina może napotkać pewne ograniczenia w kwestii wsparcia dróg lokalnych gdyż priorytety UE zakładają wsparcie sieci drogowej w ramach TEN-T.

W obszarze wsparcia przygotowywanego RPO WM 2014-2020 jest również zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego. Jak wskazano w niniejszej strategii aspekt ten również wymaga koncentracji zainteresowania ze strony Gminy. Dzięki dbałości w ochronie dziedzictwa naturalnego i kulturowego można osiągnąć wielowymiarowy efekt od poprawy jakości życia do zwiększania potencjału turystycznego zasilającego miejscową gospodarkę. Oczywiście zasadniczą rolę w tym kontekście pełni funkcja edukacyjna i kulturalna lecz oba wyżej wymienione aspekty łączą się ze sobą szczególnie w obrębie walorów historycznych, kulturowych i przyrodniczych. Wartością dodaną w tym względzie jest budowanie tożsamości oraz więzi społecznych.

Wyżej opisane problemy i potencjał RPO WM 2014-2020 dla ich rozwiązania można potraktować jako zadania twarde przyczyniające się dla budowania konkurencyjności, rozwoju przedsiębiorczości i ochrony środowiska. Pozostaje tu jeszcze istotny aspekt społeczno-ekonomiczny który wymaga szczególnego zaangażowania wielu podmiotów. Opisywany program może pomóc w rozwiązywaniu często bardzo wrażliwych problemów społecznych dotyczących bezrobocia, ubóstwa, edukacji, zdrowia i wykluczenia społecznego. Bardzo obszerny katalog działań niezbędnych do realizacji w celu minimalizacji negatywnych skutków w/w czynników może znaleźć odpowiedź w instrumentach zaproponowanych w ramach osi VI, VII i VIII finansowanych z EFS.

Biorąc pod uwagę bieżącą sytuację na rynku pracy, poziom bezrobocia i jego strukturę należy liczyć się że generowane będą tu problemy pochodne. Pogarszające się nastroje społeczne, marazm i zniechęcenie, brak aktywności w poszukiwaniu

pracy itp. Wszystko to powoduje wzrost kosztów społecznych i bezpośrednio przekłada się na wydatki Gminy z związane chociażby ze wsparciem socjalnym. W związku z powyższym w ramach RPO WM możliwe będzie uzyskanie wsparcia na realizację zadań przyczyniających się między innymi do zwiększenia aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia na mazowieckim rynku pracy oraz organizowania miejsc pracy w ramach samozatrudnienia podnosząc w tym zakresie rolę MŚP. Odpowiednia stymulacja miejscowego rynku pracy będzie pozytywnie oddziaływać na demografię gminy poprzez wstrzymanie odpływu ludności w poszukiwaniu pracy. Jest też szansą stabilnego wzrost atrakcyjności miejsca pod względem osadniczym.

Do waliki ze skutkami bezrobocia, marazmu i dziedziczenia biedy uruchomiony zostanie jeszcze jeden mechanizm. W osi VII możliwa będzie realizacja przedsięwzięć doradczych, czy też związanych z kształceniem i szkoleniem zawodowym. Zadania te mogą przyczynić się do usamodzielnienia się poprzez podniesienie kompetencji i zaradności życiowej. Planowane jest również zapewnienie tak zwanego wsparcia towarzyszącego jak usługi opiekuńcze, edukacyjne czy prawne. Istotne jest aby dobrze rozpoznać miejscowy problem i pokierować nim w odpowiednią stronę. Możliwe tu będzie dwu torowe osiągnięcie zakładanych celów. Z jednej strony poprzez włączenie społeczne i aktywizacją a z drugiej walka z wykluczeniem nie tylko poprzez wprowadzanie rozwiązań naprawczych ale także zapobiegawczych. Podejmowane działania profilaktyczne muszą zatem być precyzyjnie kierowane do grup zagrożonych ewentualnym wykluczeniem. Pozwoli to uniknąć ponoszenia dodatkowych kosztów na znacznie droższą walkę z jej skutkami która często niestety polega na finansowaniu bieżących potrzeb osób dotkniętych wykluczeniem.

Wszelkie problemy związane z edukacją, począwszy od przedszkolnej dla najmłodszych po kształcenie dorosłych na różnym szczeblu jej zawansowania znajdują wsparcie w osi VIII - Edukacja dla rozwoju regionu. Propozycje zawarte w ramach priorytetów wsparcia mogą w znacznej części pokryć zapotrzebowanie w kierunku wyrównywania różnic edukacyjnych dzieci i młodzieży, motywowania do dalszej nauki i wspierania jej kontynuowania. Ważnym elementem jest rozwój powszechnej edukacji przedszkolnej na wysokim, nowoczesnym poziomie. Budowa

nowoczesnego systemu edukacyjnego pozwoli na kształcenie w duchu przedsiębiorczości rozwijając umiejętności samodzielnego i kreatywnego myślenia i działania w zespołach. Zachęty do podejmowania kształcenia w deficytowych obszarach pozwoli wypełniać nisze na rynkach pracy.

Dla prawidłowego funkcjonowania systemów kształcenia niezbędne jest wsparcie nauczycieli pod kątem merytorycznym, metodologicznym i technicznym. Inwestycje w ośrodki edukacyjne podniesie ich atrakcyjność i wzmocni jakość świadczonych usług. Kształcenie dorosłych wzmocni ich kompetencje poprzez rozwijanie nowych obszarów wiedzy a równoczesne wykorzystanie doświadczenia podniesie ich konkurencyjność na rynku pracy.

Powyższe jest zwięzłym opisem wskazującym możliwości które daje uczestnictwo w aplikowaniu o środki EFRR oraz EFS postawione do dyspozycji w ramach mechanizmów RPO WM 2014-2020. Poniżej przedstawiona tabela bezpośrednio wskazuje możliwości wsparcia poszczególnych działań określonych w Strategii Rozwoju Gminy Załuski.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Szczególnie istotnym instrumentem będącym odpowiedzią na problemy dotyczące Gminy wiejskie w tym Gminę Załuski jest Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Do tej pory Gmina intensywnie korzystała z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 realizując wiele projektów. Przedmiot operacji realizowanych przez Gminę Załuski był bardzo szeroki i obejmował zadania inwestycyjne oraz nie inwestycyjne. Doświadczenie zdobyte podczas poprzedniej perspektywy budżetowej UE z pewnością pozwoli na sprawne i efektywne wykorzystanie Wspólnej Polityki Rolnej w celu rozwiązywania miejscowych problemów.

PROW finansowany jest z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich co uregulowane zostało Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

1698/2005. Jest też spójny ze Strategią „EUROPA 2020”³ która ustala trzy zasadnicze dla rozwoju państw Członkowskich priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Przedmiotowa koncepcja rozwoju przekłada się na:

- ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie i leśnictwie oraz na obszarach wiejskich;
- poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych;
- poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie;
- odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa;
- wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym;
- zwiększanie włączenia społecznego, ograniczenie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.⁴

Wyżej wymienione priorytety Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich będą dotyczyły inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu w sektorze rolnym, żywnościowym i leśnym

3

Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

oraz generalnie na obszarach wiejskich. Obejmują one transfer wiedzy i innowacje, konkurencyjność rolnictwa, zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz rozwój obszarów wiejskich sprzyjający włączeniu społecznemu.⁵

Charakter obszarów wiejskich zdeterminowany przez powierzchnię zróżnicowanie w aspektach geograficznym, demograficznym, przyrodniczym i społeczno-ekonomicznym sprawia że problemy dotyczące obszary wiejskie mogą być rozwiązane za pomocą dużych inwestycji ale istotniejsza jest tu stymulacja za pomocą działań w ramach których mogą być realizowane pojedyncze lub grupy zadań odpowiadające bieżącym potrzebom lokalnych społeczności w różnych dziedzinach życia. Takie podejście uzasadnia również obowiązujący ustrój Państwa oraz ład prawny określający między innymi obowiązki jednostek samorządu terytorialnego będących potencjalnymi beneficjentami części poniższych działań względem mieszkańców. Ważne jest że PROW zakłada wsparcie również dla innych podmiotów poczynając od rolników przez osoby fizyczne w tym prowadzące bądź zamierzające prowadzić działalność gospodarczą, związki jednostek samorządu terytorialnego po stowarzyszenia i organizacje poza rządowe a także innowacyjne partnerstwa. Poniższe zestawienie wskazuje możliwości PROW 2014-2020 dla realizacji celów Gminy Załuski.

Tabela 28. powiązanie działań PROW 2014-2020 z celami strategii

Lp.	Działanie	Zakres	Cel ogólny	Cel szczegółowy
1.	LEADER Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS)	W ramach tego działania wspiera się Lokalne Grupy Działania w zakresie: <ul style="list-style-type: none">✓ kosztów pomocy przygotowawczej;✓ realizacji operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego;✓ przygotowanie i realizację działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania;	Wzrost lokalnej gospodarki opartej na konkurencyjności i dywersyfikacji podmiotowej poprzez pobudzenie aktywności przedsiębiorczej i inwestycyjnej Rozwój społeczeństwa świadomego,	Wsparcie przedsiębiorców w obszarze formalno-prawnym i w zakresie tworzenia miejsc pracy Podnoszenie efektywności sektora rolnego przez jego modernizację w zakresie struktury gospodarstw specjalizacji i wykorzystania

⁵ Dokument Roboczy Służb Komisji z dnia 14.03.2012 r. Elementy wspólnych ram strategicznych na lata 2014-2020 dla Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

		<ul style="list-style-type: none"> ✓ kosztów bieżących i związanych z aktywizacją w ramach strategii rozwoju lokalnego ✓ nawiązywania współpracy i inicjatyw podejmowanych w ramach partnerstw; ✓ wdrażania strategii lokalnego rozwoju przez ocenę i wybór projektów do wsparcia finansowego nakierowanych na osiągnięcie lokalnych celów i zaspokojenie lokalnych potrzeb, przyczyniająca się do realizacji priorytetów Unii w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, wdrażana na zasadzie partnerstwa na właściwym poziomie 	<p>aktywnego, żyjącego w komfortowych warunkach z dostępem do usług najlepszej jakości w zakresie, zdrowia, edukacji, bezpieczeństwa, kultury itd.</p>	<p>know how</p> <p>Rozwijanie współpracy w obszarze rolnictwa i przetwórstwa</p> <p>Tworzenie miejsc pracy szczególnie dla osób młodych wchodzących na rynek pracy</p> <p>Zwiększanie dostępu do podstawowych usług świadczonych na rzecz mieszkańców</p> <p>Aktywizacja mieszkańców w sferze społecznej i zawodowej</p> <p>Rozwój społeczeństwa informacyjnego</p> <p>Walka z ubóstwem i patologiami</p>
2.	<p><i>Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw</i></p>	<p>pomoc rolnikom lub właścicielom lasów w korzystaniu z usług doradczych, wsparcie będzie udzielane na następujące typy operacji:</p> <p>Świadczenia kompleksowej porady (usługi doradczej) dla rolników lub grupy rolników w szczególności w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zobowiązań na szczeblu gospodarstwa rolnego wynikających z obowiązkowych wymogów dotyczących zarządzania lub norm dotyczących dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska; - praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska, działań na szczeblu gospodarstwa rolnego przewidzianych w programach rozwoju obszarów wiejskich służących modernizacji gospodarstw rolnych, budowaniu konkurencyjności, integracji sektorowej, innowacji, zorientowaniu na rynek oraz promowaniu przedsiębiorczości; - wymogów na szczeblu uczestników określonych przez państwa członkowskie do celów wdrożenia art. 11 ust. 3 dyrektywy 	<p>Wzrost komfortu życia poprzez ochronę i poprawę stanu środowiska, zrównoważone korzystanie z jego zasobów, poprawę dostępności infrastruktury oraz świadome zarządzanie przestrzenią</p>	<p>Zrównoważone korzystanie z zasobów środowiska, dywersyfikacja źródeł pozyskiwania energii</p> <p>Ograniczenie wprowadzania do środowiska zanieczyszczeń.</p> <p>Planowanie i monitorowanie procesów kształtujących przestrzeń</p> <p>Podnoszenie efektywności sektora rolnego przez jego modernizację w zakresie struktury gospodarstw specjalizacji i wykorzystania know how</p>

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

		<p>2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymogów na szczeblu uczestników określonych przez państwa członkowskie do celów wdrożenia art. 55 rozporządzenia (WE) nr 1107/2009, w szczególności zgodności z ogólnymi zasadami zintegrowanej ochrony przed szkodnikami, której mowa w art. 14 dyrektywy 2009/128/WE ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów; - norm higieny pracy lub norm bezpieczeństwa związanych z gospodarstwem rolnym; - szczególnego doradztwa dla rolników rozpoczynających działalność po raz pierwszy. 		
3.	<p><i>Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich</i></p>	<p>Inwestycje zapewniające dostęp do podstawowych usług, w tym infrastruktury technicznej i kulturalnej, dla ludności zamieszkującej obszary wiejskie. Możliwość realizacji operacji z zakresu gospodarki wodno – ściekowej oraz budowy lub modernizacji dróg lokalnych. inwestycje dotyczące odnawiania obiektów zabytkowych, lub charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie oraz związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej wsparcie infrastruktury handlowej.</p>	<p>Zwiększenie potencjału rozwojowego poprzez poprawę mobilności wewnętrznej i zewnętrznej oraz podniesienie bezpieczeństwa drogowego</p> <p>Wzrost komfortu życia poprzez ochronę i poprawę stanu środowiska, zrównoważone korzystanie z jego zasobów, poprawę dostępności infrastruktury oraz świadome zarządzanie przestrzenią</p> <p>Rozwój społeczeństwa świadomego, aktywnego, żyjącego w komfortowych warunkach z dostępem do usług najlepszej jakości w zakresie, zdrowia, edukacji, bezpieczeństwa, kultury itd.</p>	<p>Podniesienie standardu lokalnej sieci drogowej, zwiększanie dostępności zbiorowego transportu publicznego.</p> <p>Podniesienie bezpieczeństwa zmotoryzowanych i pieszych</p> <p>Ograniczenie wprowadzania do środowiska zanieczyszczeń.</p> <p>Planowanie i monitorowanie procesów kształtujących przestrzeń</p> <p>Zwiększanie dostępu do podstawowych usług świadczonych na rzecz mieszkańców</p> <p>Aktywizacja mieszkańców w sferze społecznej i zawodowej</p> <p>Rozwój społeczeństwa informacyjnego</p> <p>Walka z ubóstwem i patologiami</p>
4.	<p><i>Transfer wiedzy i działalność informacyjna</i></p>	<p>Wsparcie na szkolenia ukierunkowane na rozwój wiedzy i umiejętności zawodowych rolników, właścicieli lasów, w zakresie związanym z prowadzeniem działalności rolniczej i związanej z rolnictwem oraz leśnictwem.</p>	<p>Rozwój społeczeństwa świadomego, aktywnego, żyjącego w komfortowych warunkach z dostępem do usług najlepszej jakości w zakresie, zdrowia, edukacji,</p>	<p>Aktywizacja mieszkańców w sferze społecznej i zawodowej</p> <p>Rozwój społeczeństwa informacyjnego</p> <p>Walka z ubóstwem i</p>

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

		<p>Szkolenia dotyczą zagadnień związanych w szczególności z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zarządzaniem, - technologią i organizacją produkcji w gospodarstwie, w tym produkcji ekologicznej, - bezpieczeństwem pracy, - marketingiem, - rachunkowością, - ubezpieczeniami w gospodarstwie, - korzystaniem z instrumentów finansowych, - ochroną środowiska, - wykorzystaniem TIK, - spółdzielczością, - tworzeniem i funkcjonowaniem grup producentów, - skróceniem łańcucha żywnościowego. <p>Inwestycje w projekty demonstracyjne w zakresie produkcji rolnej lub leśnej lub przetwórstwa rolno-spożywczego służące promowaniu innowacji.</p> <p>Inwestycje</p> <p>Działania upowszechniające dobre praktyki lub innowacyjne rozwiązania dotyczące produkcji rolnej lub leśnej lub przetwórstwa rolno-spożywczego</p>	<p>bezpieczeństwa, kultury itd.</p> <p>Wzrost lokalnej gospodarki opartej na konkurencyjności i dywersyfikacji podmiotowej poprzez pobudzenie aktywności przedsiębiorczej i inwestycyjnej</p>	<p>patologiami</p> <p>Tworzenie warunków dla rozwoju drobnego przemysłu i zachęt dla potencjalnych inwestorów.</p> <p>Wsparcie przedsiębiorców w obszarze formalno-prawnym i w zakresie tworzenia miejsc pracy</p> <p>Podnoszenie efektywności sektora rolnego przez jego modernizację w zakresie struktury gospodarstw specjalizacji i wykorzystania know how</p> <p>Rozwijanie współpracy w obszarze rolnictwa i przetwórstwa</p>
5.	<p><i>Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej</i></p>	<p>rozwój działalności rolniczej oraz pozarolniczej. Inwestycje muszą być bezpośrednio związane ze wspieraną działalnością i nie mogą dotyczyć poprawy warunków mieszkaniowych.</p> <p>Przez działalność rolniczą rozumie się działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym również produkcji materiału siewnego, szkółkarskiego, hodowlanego lub reprodukcyjnego, produkcji warzywniczej, roślin ozdobnych, grzybów uprawnych, sadownictwa, hodowli i produkcji materiału zarodowego zwierząt, ptactwa i owadów użytkowych lub produkcji zwierzęcej typu przemysłowego fermowego, z wyłączeniem chowu i hodowli ryb.</p> <p>Premia ma być wydatkowana zgodnie z założeniami biznesplanu, w szczególności na:</p>	<p>Wzrost lokalnej gospodarki opartej na konkurencyjności i dywersyfikacji podmiotowej poprzez pobudzenie aktywności przedsiębiorczej i inwestycyjnej</p>	<p>Wsparcie przedsiębiorców w obszarze formalno-prawnym i w zakresie tworzenia miejsc pracy</p> <p>Podnoszenie efektywności sektora rolnego przez jego modernizację w zakresie struktury gospodarstw specjalizacji i wykorzystania know how</p> <p>Rozwijanie współpracy w obszarze rolnictwa i przetwórstwa</p> <p>Tworzenie miejsc pracy szczególnie dla osób młodych wchodzących na rynek pracy</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - budowę lub modernizację budynków lub budowli służących prowadzeniu działalności rolniczej lub przygotowaniu do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie; - zakup w tym również instalację, nowych maszyn, urządzeń, w tym sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem do prowadzenia działalności rolniczej lub przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie; - zakładanie sadów lub plantacji wieloletnich krzewów owocowych, które efektywnie owocują co najmniej przez 5 lat; - zakup, w tym również instalację, lub budowę elementów infrastruktury technicznej wpływających bezpośrednio na warunki prowadzenia działalności rolniczej, oraz przygotowanie do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie; - zakup gruntów rolnych; - zakup zwierząt hodowlanych (gospodarskich) w rozumieniu przepisów o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich, stanowiących stado podstawowe związany z rozpoczęciem produkcji zwierzęcej w gospodarstwie lub postępowaniem genetycznym w zakresie prowadzonej produkcji. 		
6.	<i>Tworzenie grup i organizacji producentów</i>	<p>Inwestycje mające na celu dostosowanie procesu produkcyjnego do wymogów rynkowych, wspólnego wprowadzania towarów do obrotu, w tym przygotowanie do sprzedaży, centralizacja sprzedaży, dostarczanie do odbiorców hurtowych oraz ustanowienia wspólnych zasad dotyczących informacji o produkcji, ze szczególnym uwzględnieniem wielkości produkcji i dostępności. Dodatkowym celem jest także realizacja innych działań, które mogą być przeprowadzane przez grupy i</p>	<p>Wzrost lokalnej gospodarki opartej na konkurencyjności i dywersyfikacji podmiotowej poprzez pobudzanie aktywności przedsiębiorczej i inwestycyjnej</p>	<p>Tworzenie warunków dla rozwoju drobnego przemysłu i zachęt dla potencjalnych inwestorów.</p> <p>Wsparcie przedsiębiorców w obszarze formalno-prawnym i w zakresie tworzenia miejsc pracy</p> <p>Podnoszenie efektywności sektora rolnego przez jego modernizację w zakresie struktury gospodarstw specjalizacji i wykorzystania know how</p>

		<p>organizacje producentów, takie jak rozwijanie umiejętności biznesowych i marketingowych oraz organizowanie i ułatwianie procesów wprowadzania innowacji. Grupa lub organizacja producentów może ograniczać rolę pośredników w obrocie produktami, przyczyniając się do skrócenia łańcucha dostaw, a dzięki temu zapewnić sobie silniejszą pozycję na rynku. Integracja producentów, zarówno pozioma jak i pionowa, ułatwia wprowadzanie na rynek dużych, jednolitych partii towaru, o zapewnionej, powtarzalnej jakości, oraz nawiązywanie bezpośrednich kontaktów z odbiorcami produktów, co prowadzi do skracania łańcuchów dostaw. Przyczynia się to do większej opłacalności produkcji i zwiększenia dochodów producentów, budowania przez nich stabilniejszej pozycji na rynku, a jednocześnie pozwala na zapewnienie dbałości o jakość wytwarzanych produktów. Budowanie przez producentów silnych podmiotów gospodarczych pozwala im wpływać na funkcjonowanie rynku i jego Konkurencyjność.</p>		
7.	<p><i>Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów</i></p>	<p>Zakres obejmuje powiększanie obszarów leśnych poprzez zalesianie i tworzenie terenów zalesionych na gruntach rolnych oraz innych niż rolne</p>	<p>Wzrost komfortu życia poprzez ochronę i poprawę stanu środowiska, zrównoważone korzystanie z jego zasobów, poprawę dostępności infrastruktury oraz świadome zarządzanie przestrzenią</p>	<p>Zrównoważone korzystanie z zasobów środowiska, dywersyfikacja źródeł pozyskiwania energii</p> <p>Ograniczenie wprowadzania do środowiska zanieczyszczeń.</p>
8.	<p><i>Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego o w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich środków</i></p>	<p>inwestycje mające na celu zapobieganie albo odtworzenie zniszczonego majątku produkcyjnego gospodarstwa uszkodzonego w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych lub katastrof. Wsparcie nie może stanowić rekompensaty z tytułu straty dochodu wynikającej z klęski żywiołowej lub katastrofy.</p>	<p>Ochrona przed skutkami niekorzystnych zmianami klimatycznych</p>	<p>Zapobieganie i minimalizowanie skutków niebezpiecznych zjawisk wywołanych</p>

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

	zapobiegawczych			
9.	Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych	wprowadzenie niezbędnych zmian w gospodarstwie oraz poddaniu go niezbędnym kontrolom, zgodnie z określonymi standardami systemu. Wsparcie ma charakter motywacyjny i ma na celu ułatwienie prowadzenia produkcji w nowych warunkach, wymaganych przez określony system jakości. Wsparcie ma na celu także umożliwienie pokrycia dodatkowych kosztów produkcji do momentu, kiedy będą one odzwierciedlone w wyższych cenach produktów na rynku. Wsparcie w zakresie nakładów na promocję i informację o tych produktach, pozwalające na dotarcie do ich odbiorców.	Wzrost lokalnej gospodarki opartej na konkurencyjności i dywersyfikacji podmiotowej poprzez pobudzanie aktywności przedsiębiorczej i inwestycyjnej	Podnoszenie efektywności sektora rolnego przez jego modernizację w zakresie struktury gospodarstw specjalizacji i wykorzystania know how
10.	Regionalna Sieć Obszarów Wiejskich	Pomoc jest udzielana na realizację projektów związanych z utworzeniem, zapewnieniem funkcjonowania oraz realizacji działań Regionalnej Sieci Obszarów Wiejskich. W ramach pomocy możliwe jest również finansowanie działań informacyjno-promocyjnych dotyczących następnego okresu programowania oraz ocen ex-post, audytów i przygotowywania końcowych sprawozdań dotyczących poprzedniego okresu programowania.	Wzrost lokalnej gospodarki opartej na konkurencyjności i dywersyfikacji podmiotowej poprzez pobudzanie aktywności przedsiębiorczej i inwestycyjnej Rozwój społeczeństwa świadomego, aktywnego, żyjącego w komfortowych warunkach z dostępem do usług najlepszej jakości w zakresie, zdrowia, edukacji, bezpieczeństwa, kultury itd.	Podnoszenie efektywności sektora rolnego przez jego modernizację w zakresie struktury gospodarstw specjalizacji i wykorzystania know how Rozwijanie współpracy w obszarze rolnictwa i przetwórstwa Aktywizacja mieszkańców w sferze społecznej i zawodowej Rozwój społeczeństwa informacyjnego Walka z ubóstwem i patologiami
11.	Współpraca	Wsparcie dotyczy form współpracy, prowadzącej do uzyskania nowych produktów, procesów, typów organizacji, w tym również nowych zakresów, tematów współpracy dla już istniejących grup podmiotów współpracujących przy realizacji nowych, wspólnych przedsięwzięć. Oczekiwany efektem współpracy podmiotów powinny być nowe, innowacyjne rozwiązania praktycznych problemów	Wzrost lokalnej gospodarki opartej na konkurencyjności i dywersyfikacji podmiotowej poprzez pobudzanie aktywności przedsiębiorczej i inwestycyjnej Wzrost komfortu życia poprzez ochronę i poprawę stanu środowiska, zrównoważone korzystanie z jego zasobów, poprawę	Wsparcie przedsiębiorców w obszarze formalno-prawnym i w zakresie tworzenia miejsc pracy Podnoszenie efektywności sektora rolnego przez jego modernizację w zakresie struktury gospodarstw specjalizacji i wykorzystania know how Rozwijanie współpracy w obszarze rolnictwa i

		<p>zidentyfikowanych przez zainteresowane strony. Zakres wsparcia dotyczy transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich, który powinien być stosowany horyzontalnie w odniesieniu do wszystkich priorytetów unijnych związanych z rozwojem obszarów wiejskich.</p> <p>Działanie „Współpraca” jest narzędziem umożliwiającym funkcjonowanie Europejskiego Partnerstwa Innowacyjnego na rzecz zrównoważonego i wydajnego rolnictwa.</p>	<p>dostępności infrastruktury oraz świadome zarządzanie przestrzenią</p> <p>Rozwój społeczeństwa świadomego, aktywnego, żyjącego w komfortowych warunkach z dostępem do usług najlepszej jakości w zakresie, zdrowia, edukacji, bezpieczeństwa, kultury itd.</p>	<p>przetwórstwa</p> <p>Tworzenie miejsc pracy szczególnie dla osób młodych wchodzących na rynek pracy</p> <p>Zrównoważone korzystanie z zasobów środowiska, dywersyfikacja źródeł pozyskiwania energii</p> <p>Ograniczenie wprowadzania do środowiska zanieczyszczeń.</p> <p>Planowanie i monitorowanie procesów kształtujących przestrzeń</p> <p>Aktywizacja mieszkańców w sferze społecznej i zawodowej</p> <p>Rozwój społeczeństwa informacyjnego</p> <p>Walka z ubóstwem i patologiami</p>
12.	<i>Rolnictwo ekologiczne</i>	<p>wsparcie dobrowolnych zobowiązań rolników, którzy podejmują się utrzymać lub przejść na praktyki i metody rolnictwa ekologicznego określone w rozporządzeniu Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych (Dz. Urz. UE L 189 z 20.07.2007, z późn. zm.). Wszystkie uprawy deklarowane do wsparcia finansowego w ramach działania Rolnictwo ekologiczne podlegają kontroli upoważnionych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi jednostek certyfikujących zgodnie z zasadami ustalonymi w rozporządzeniu Rady (WE) nr 834/2007.</p> <p>Rolnictwo ekologiczne oznacza sposób gospodarowania o zrównoważonej produkcji roślinnej i zwierzęcej w obrębie gospodarstwa rolnego, oparty na środkach pochodzenia biologicznego i mineralnego nieprzetworzonych</p>	<p>Budowa konkurencyjnego sektora rolno-spożywczego w oparciu o wysoką jakość i bezpieczeństwo produktów rolnych</p>	<p>Podnoszenie efektywności sektora rolnego przez jego modernizację w zakresie struktury gospodarstw specjalizacji i wykorzystania know how</p> <p>Wzrost jakości produktów rolnych i bezpieczeństwa żywnościowego, rozwój rolnictwa ekologicznego</p>

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

		<p>technologicznie. Podstawową zasadą jest zaniechanie stosowania w procesie produkcji żywności środków chemii rolnej, weterynaryjnej i spożywczej. Zasada ta dotyczy wszystkich rodzajów i etapów produkcji - zarówno uprawy roślin, chowu i hodowli zwierząt, jak i przetwórstwa.</p>		
13.	<i>Działanie rolnośrodowiskowo-klimatyczne</i>	<p>Wsparcie w formie płatności zobowiązaniowej na zrównoważone gospodarowanie nawozami, działania zapobiegające erozji gleb i przyczyniające się do ochrony gleb i wód, zachowanie i ochronę cennych siedlisk przyrodniczych i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt, ochronę zagrożonych zasobów genetycznych roślin uprawnych i zwierząt gospodarskich, a także ochronę różnorodności krajobrazu.</p>	<p>Ochrona ekosystemów przed niekorzystnym oddziaływaniem rolnictwa</p>	<p>Ograniczenie negatywnych skutków działalności rolniczej w obszarach ochrony gleby, wody i powietrza.</p> <p>Ochrona bioróżnorodności</p>
14.	<i>Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami</i>	<p>wsparcie finansowe dla rolników, którzy prowadzą działalność rolniczą na obszarach górskich i innych obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (obszary ONW). Realizacja tego działania ma ułatwić rolnikom kontynuowanie rolniczego użytkowania ziemi, a także umożliwić zachowanie walorów krajobrazowych obszarów wiejskich oraz utrzymanie i promowanie zrównoważonych systemów działalności rolniczej na tych terenach. W efekcie wsparcie to będzie wpływało na utrzymanie żywotności obszarów wiejskich i na zachowanie różnorodności biologicznej. Wsparcie w ramach tego działania udzielane jest w celu zrekompensowania rolnikom wszystkich, lub części dodatkowych kosztów oraz utraconych dochodów związanych z ograniczeniami dla produkcji rolnej na danym obszarze ONW.</p>	<p>Nie zidentyfikowano potrzeb w tym zakresie na terenie Gminy Załuski</p>	<p>Nie zidentyfikowano potrzeb w tym zakresie na terenie Gminy Załuski</p>
15.	<i>Inwestycje w środki trwałe</i>	<p>Wsparcie w zakresie pierwotnej produkcji rolnej, przygotowania do sprzedaży, przetwórstwa, w wyniku którego powstaje produkt rolny oraz wprowadzania do obrotu</p>	<p>Wzrost lokalnej gospodarki opartej na konkurencyjności i dywersyfikacji podmiotowej poprzez</p>	<p>Tworzenie warunków dla rozwoju drobnego przemysłu i zachęt dla potencjalnych inwestorów.</p>

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

		<p>(sprzedaż hurtowa) produktów rolnych, tj. produktów wymienionych w Załączniku nr 1 do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.</p> <p>Wsparcie w ramach tego działania obejmuje również inwestycje materialne lub niematerialne, które dotyczą infrastruktury związanej z rozwojem, modernizacją lub dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa przez scalanie gruntów.</p>	<p>pobudzanie aktywności przedsiębiorczej i inwestycyjnej</p> <p>Rozwój nowoczesnego rolnictwa opartego o wiedzę</p> <p>Budowa konkurencyjnego sektora</p> <p>rolno-spożywczego w oparciu o wysoką jakość i bezpieczeństwo produktów rolnych</p> <p>Wzrost komfortu życia poprzez ochronę i poprawę stanu środowiska, zrównoważone korzystanie z jego zasobów, poprawę dostępności infrastruktury oraz świadome zarządzanie przestrzenią</p>	<p>Wsparcie przedsiębiorców w obszarze formalno-prawnym i w zakresie tworzenia miejsc pracy</p> <p>Podnoszenie efektywności sektora rolnego przez jego modernizację w zakresie struktury gospodarstw specjalizacji i wykorzystania know how</p> <p>Wzrost jakości produktów rolnych i bezpieczeństwa żywnościowego, rozwój rolnictwa ekologicznego</p> <p>Rozwijanie współpracy w obszarze rolnictwa i przetwórstwa</p> <p>Tworzenie miejsc pracy szczególnie dla osób młodych wchodzących na rynek pracy</p> <p>Zrównoważone korzystanie z zasobów środowiska, dywersyfikacja źródeł pozyskiwania energii</p> <p>Ograniczenie wprowadzania do środowiska zanieczyszczeń.</p> <p>Planowanie i monitorowanie procesów kształtujących przestrzeń</p>
16.	<i>Renty strukturalne</i>	<p>Płatności zobowiązaniowe związaną z odchodzeniem i przekazywaniem gospodarstw rolnych młodym gospodarzom</p>	<p>Wzrost lokalnej gospodarki opartej na konkurencyjności i dywersyfikacji podmiotowej poprzez pobudzanie aktywności przedsiębiorczej i inwestycyjnej</p>	<p>Podnoszenie efektywności sektora rolnego przez jego modernizację w zakresie struktury gospodarstw specjalizacji i wykorzystania know how</p>

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

Tabela 1 Wykaz miejscowości	7
Tabela 2. liczba zarejestrowanych bezrobotnych w latach wg płci.....	10
Tabela 3. udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie	11
Tabela 4. udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg gmin powiatu płońskiego	11
Tabela 5. frekwencja - wybory samorządowe 2010 r.	11
Tabela 6. struktura użytkowania gruntów rolnych	13
Tabela 7. drogi.....	18
Tabela 8. sieć wodociągowa.....	21
Tabela 9. studnie głębinowe	22
Tabela 10. oczyszczalnie.....	24
Tabela 11. placówki, uczniowie.....	30
Tabela 12. współczynnik skolaryzacji wg gmin powiatu płońskiego.....	31
Tabela 13. wydatki szkół.....	33
Tabela 14. udzielona pomoc w latach.....	36
Tabela 15. liczba osób objęta pomocą.....	37
Tabela 16. formy udzielanych świadczeń.....	37
Tabela 17. świadczenia rodzinne.....	38
Tabela 18. realizacja budżetu 2009 r.....	42
Tabela 19. realizacja budżetu 2010 r.....	42
Tabela 20. realizacja budżetu 2011 r.....	43
Tabela 21. realizacja budżetu 2012 r.....	44
Tabela 22. realizacja budżetu 2013 r.....	44
Tabela 23. udział grup wiekowych w populacji.....	49
Tabela 24. migracja zarobkowa.....	51
Tabela 25. podmioty gospodarki narodowej w gminach powiatu.....	52
Tabela 26. wykaz sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności.....	53

Strategia Rozwoju Gminy Załuski 2014-2020

Tabela 27. Analiza SWOT.....	55
Tabela 28. powiązanie działań PROW 2014-2020 z celami strategii.....	78
Rysunek 1. woj. mazowieckie, pow. płoński	8
Rysunek 2. pow. płoński, gm. Załuski.....	9
Rysunek 3. liczba ludności w latach.....	10
Rysunek 4. udział wg użytkowania gruntów	14
Rysunek 5. typy gleby.....	15
Rysunek 6. zawartość próchnicy	16
Rysunek 7. kompleksy przydatności rolniczej	16
Rysunek 8. udział dróg wg. nawierzchni	19
Rysunek 9. sieć dróg.....	20
Rysunek 10. liczba uczniów wg poziomu edukacji w latach.....	32
Rysunek 11. struktura wydatków w latach	41
Rysunek 12. główne źródła dochodów w latach	46
Rysunek 13. relacja dochodów do wydatków w latach	47
Rysunek 14. populacja gminy w latach	48
Rysunek 15. populacja wg wieku w latach.....	49
Rysunek 16. udział poszczególnych rodzajów działalności gospodarczej	53